

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT-LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ.

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átvéve:</i>	Negyedévre . 2 frt — kr.
Egész évre . 6 frt — kr.	Egy hónapra — > 80 >
Félévre . . 3 > — >	<i>Vidékre postán szállítva:</i>
Negyedévre . 1 > 50 >	Egész évre 10 frt — kr.
Egy hónapra — > 60 >	Félévre . . 5 > — >
<i>Helyben házhoz hordva:</i>	Negyedévre . 2 > 50 >
Egész évre . 8 frt — kr.	Egy hónapra 1 > — >
Félévre . . 4 > — >	<i>Egyes szám ára 4 kr</i>

Sajtó viszonyaink.

Budapest, nov. 30.

Az országgyűlés tételénél a képviselőházban szóba került a sajtó kérdése. Egy határozati javaslat ültette a vádlottak padjára a hatodik nagyhatalmat, erős beszédek hallatszottak ama kvalifikálhatlan mód és elbánás fölött, a melylyel a sajtó közviszonyainknak destrualásában visz vezérszerepet, a helyett, hogy építene, a mint ezt eléink tették.

Egyáltalán nem kell megütközni afelett, hogy a magyar sajtó erkölcsi színvonala így alá süllyedt, ez csak kényszerű konzekvenciája az egyházpolitikai kampagnak, a még kevés dicséretre és tiszteletre méltó organum kivételével a hatalom szekere elé fogta az összes sajtóbeli organumokat. Az egyházpolitikai reform hamis jelszavait használta fel Wekerle, mikor szövetségeseket keresett és talált az ellenzéki oldalon, a kormány és a lapok ma még mindig a nyomása alatt vannak ennek az erkölcstelen viszony következményeinek, a melyek felette alászállítják a cenzurális sajtó színvonalát.

Sajtónkból — legalább annak a gazdagabb, tehetősebb részéből az egyházpolitika egészen kiszorította azt a függetlenséget, melylyel kormányt, intézményeket, embereket megítélt és sokszor elítélt. Ma a közigazgatás ellenőrzése — a sajtó eme legnagyobb és legnemesebb feladata egészen kiesett. A közigazgatás mehet vígan, a sajtó eddigi Argus szeméi mély álmokra hajlottak, mert hiszen egy-egy botrányos visszaélés leleplezése árthatna az egyházpolitika végrehajtásának.

De még nagyobb baj, hogy az egyházpolitikai természetellenes szövetség egyéb kötelékeket is fűzött a kormány és a közvélemény reprezentánsainak függetlensége között.

Wekerléék kezdték hizlalni az ujságokat, vagyis inkább azok kiadóit, megcsinálták, s a saját javaikra fordították a

lapvásárlásokat, megölve a magyar közönségnek azt a hitét, melyet a sajtó becsületes tiszta erkölcsébe vetett. Mintha lánczról szabadultak volna el a csaholó ebek, mikor a kormány a nyakokba kötötte a passe partout, megfélemlítés, gyanúsítás nemtelen fegyverek csatazaja vegyült bele abba a küzdelembe, a mely a magyar sajtó organumok között a megelőző időkben volt ugyan heves, de alacsony soha. És ebbe a mocsárba belevesztett első sorban a képviselőház tekintélye.

Most akarják reperálni azzal, hogy az ellenzék követeli, hogy a hivatalos lapban közöltessenek az országgyűlésen elmondott beszédek, mert védelmet kell keresni a kormányparti sajtó irtózatossá elnyomása ellen, a mely az ellenzék a legádázabb és igazán gyűlöletes fegyverekkel tiporja el.

A keresett panacea még akkor sem volna meg, ha csakugyan megcsinálná a kormány ezt a fényes üzletet a kormányparti kiadótulajdonosnak, az Athenaeumnak, mert ezzel a képviselőház megtépett nyibuszát helyre nem állítanák.

Mert annak absolute semmi hatása sincs a közvélemény becsületes, tisztességes irányba való terelésére, ha csakugyan a közönség előtt forog is az országgyűlés egészen tárgyilagos sajtóbeli reprodukciója. Itt arról van szó, arról kell szónak lenni, hogy a sajtó állítsa vissza a maga tekintélyét, akkor majd tud különös tudósítások nélkül is auktoritást szerezni a parlamentáris musnak.

De addig, a míg a magyar közönség előtt forognak a megfizetett, megvásárolt, kitarított lapok, kormányparti és ellenzéki színezettel — addig a sajtó olyan kétséget visel magán, amelyet egy-egy határozati javaslattal letörölni nem lehet.

Falra borsót!

Kormányparti lapok a milyen hevesen éppen olyan meggondolatlanul támadják és vádolják az ellenzékét azért, mintha csakis ő volna az oka annak, hogy a kormány reászorult az indemnitásra.

De hát ez a vád minden tekintetben alaptalan és igazságtalan, mert hiszen joggal ellenvethetni azt, valljon a jelen esetben az ellenzék-e annak az okozója, hogy a képviselőház olyan későn, csak novemberben, kezdhetett hozzá a költségvetés tárgyalásához? S egyszersmind a mult időkre is utalhatni, hogy már máskor is voltak hosszabb viták is.

Persze máskor a kormánypart és az ellenzék, esetleg, a legnemesebb versenyre buzdultak fel, mig ezuttal az ellenzék klaszszikus beszédeivel s kitünő érveléseivel szemben, a kormánypart a legkínosabb tehetetlenségre volt kárhóztatva.

Különben is a parlamentáris musnak, modern kiadásában, a dolog természeténél fogva legkomolyabb s mintegy kimagasló csúcspontja a budget-vita. Ekkor kerülnek felszínre az általános elvek s a legaktuálisabb érdekek. Ekkor kell a pártok törekvéseinek kifejezésre jutni. S ekkor kell a kormány iránti bizalomnak vagy bizalmatlanságnak is nyilvánulnia.

Ennek a vitának kereteit s főleg időtartamát, úgyszólván araszszal kimérni akarni, valóságos képtelenség.

De milyen furcsa gondolat is az, megkövetelni a mostani ellenzékétől, hogy a budget-vitánál, ez idő szerint, még talán konziliánsabb s enyhébb és simább legyen, azon kormánynyal szemben, melynek köztudomású tulajdonságai és tényei igazán olyanok, hogy ezeket nem is lehet eléggé kritizálni és ostorozni.

Hát hiszen odaát, a kormányparti táborban, ugy látszik, éppen azt veszik zokon, hogy az ellenzék ezuttal bizony erősen suhogtatta az ostort. S a kormánypart önértetésebb részének bizony nagyon fájhatott az a tömérdek igazmondás, melyet védtelenül és védhetetlenül el kellett viselnie.

S kétségkívül innen datálható a buzgó és hű lapoknak az ellenzék ellen elkövetett, közben-közben kvalifikálhatatlan modoru agyarkodása.

Legjellemzőbb azután az, hogy az álta-

lános felajdulás, mondhatnók dühöngés közepette, a legalsóbb foku cinizmus is tudott magának utat törni, sőt hangos kifejezésre is jutott.

Tudniillik a kormánypárt egyik lapjában a következőket olvassuk:

De hát van-e legalább erkölcsi haszna ennek a hosszú lére eresztett vitatkozásnak, mert gyakorlati eredményt ettől a vitától úgy sem remélt senki már eleve sem. A parlamenti viták okfejtő kapacitációra éppen nem alkalmasak, amint csakugyan még egyetlen magyar kormányt sem buktattak meg a nyílt színen, a képviselőházban történt leszavazás után, mely a nyilvános üléseken történt szónoki meggyőzésre lett volna vissza vihető. A párturalom sokkal jobban meg van csontosodva hazánkban is, hogysen a parlamenti vitatkozások során át lehetne törni a választófalakat, melyek az ellenzék a hatalom birtokosaitól elválasztják. A pártkormányt mindenütt az érdekeknek ezer és ezer szálai tartják össze és ezeket a szálakat nem lehet úgy egyszerre keresztül vágni, mint valami gordiusi csomót. Legalább is egy igazi Nagy Sándornak kellene teremni erre a feladatra. A mostani normális viszonyok között ezeket a szálakat nálunk egyenként kell kifejteni, a mi sokkal nehezebb feladat, mert ez a kormánypárti szövet éppen megfordította a Penelope-vásznának, melyről a mythologia azt mondja, hogy a mit Penelope nappal font vagy szőtt, azt éjjel ismeretlen tettesek kibontogatták. Ennek a kormánypárti szövetnek pedig éppen megfordítva az ellenzéki vitatkozás során kibontott szálait a gyakorlati életben mindjárt visszaszövik ugyancsak azok az ismeretlen tettesek, sőt néha még erősebben, mint azelőtt volt. Így tehát az ellenzéki tinta- és szóharc meddő küzdelemmé devalválódik.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Két kosár — egy kísértet.

(A „Tiszantul“ eredeti tárczája.)

Irta: Révfy Lajos.

Kezdődött pedig e historia azzal, hogy a Vigh uram életépárja visszaszármazott oda, ahol az angyalok folyton az Úr dicsőségét zengik.

A férjürem eltemette, megsiratta, vagy hét hétig sohajtozott utána, azután? . . . nos azután elkezdett spekulálni, azaz pardon! nem akarom megsérteni, csak monologizált.

Fő és altételeket állított föl, ezekből következményeket vont le és különös a következmény mindig oda lyukadt ki, hogy meg kell házasodnia.

Helyes — ebbe nagyon szívesen beleegyezett, hiszen zúzaja nem volt összenöve a feleségével.

Sokkal nehezebben ment azonban a választás, hogy ki legyen az a boldog halandó, aki őt boldogítsa.

Sokszor a fiastyúk az ég kellő közepére terelte a csirkéit, ő még akkor is gondolkozott.

A véletlen szerencse azonban egészen kezére adta a fonalat, még pedig egyelőre csomó nélkül.

Kerekas Katicza csinos menyecske volt a maga falujában, de Vigh uram is épen ott lakott.

Amugy kéz alatt boronáltak össze azzal a beteges emberrel, aki a Vigh uram felesége halálakor már az utolsó rúgta.

Valljon tulajdonképen mit jelentenek ezek a szavak? A legrövidebbre fogva, lényegileg azt, hogy beszélhet az ellenzék akármennyit és akármint, ha még olyan igazat mond is, az illetők semmiképen sem engedik magukat, vagy övéiket kapacitáltatni, sőt ha az igazmondás, náluk, esetleg, valamelyes rést találna törni, mindjárt helyrehozzák a dolgot, mert a legfőbb törekvés mindig csakis az volt és az is lesz, hogy mindnyájan megtántoríthatatlanul helyt álljanak saját hatalmi érdekeik mellett.

Jellemzően érdekes kép: a jelenlegi kormánypárt, sápadt arczczal, a dühtől eltorzult vonásokkal, s ökölbe szorított kezekkel, de ajkán kényszerű hetyke mosoly kíséretében, a maga állat beismert cinikus jelmondás:

Falra borsót!

Az új kardinálisok.

A pápa, a ki most már teljesen egészséges, tegnap titkos konzisztóriumban kilencz kardinális nevezett ki és pedig a lebergi, salzburgi, valladolidi és bourgesi érsekeket, az amerikai és brazilai nunciásokat és az autuni, urgeli és ankonai püspököket. Ezután a pápa 24 olasz püspököt prekonizált.

Az *allokuczióban*, melyet a pápa tegnap reggel a konzisztóriumban mondott, a szent atya kifejezetten megemlékezett a *keleti viszonyokról*, melyeknek komolyságát nem tagadja. A pápa megjegyezte, hogy a szentszék az örmények kínos helyzetével szemben nem közömbös és óhajta, hogy a török birodalom különböző népeit az egyenlőség és igazság elvei szerint kormányozzák. Ezután az *allokuczió* bejelenti, hogy pápai konstituczió fog megjelenni, melylyel Alexandriában (Egyiptomban) a *koptok* számára újból felállítanak egy *patriarkatust*. Az *allokuczió* végül dicsérelőleg emlékezik meg az új kardinálisokról.

Elis rúgta szerencsésen, rövidesen. Tudja Isten, talán maga az asszony is örült a dolgok változásának, hiszen fiatal létére nem is élt a világban. Az ura nem mehetett sehová, ő magába pedig még ugysem; hej irigy a világ, még a nap tiszta sugarában is kormot talál. Most szabad lett.

Megdobbant a Vigh uram szíve odabent, hálásan pillantott föl az égre s olyanformát gondolt, hogy Uram Teremtőm! ha már azokat föl vitt magadhoz, minket meg hozz össze idelent.

Ez időtől kezdve csak úgy főtt a feje a sok gondtól — azaz, hogy nem volt az sok, de az az egy fölért ezerrel, főképp azóta, mióta az események szűz fonalán egy csomó bogazódott össze. Nyilvánult legyen pedig e hog a Kiss Mihály személyében, aki az asszonykeresés nagy munkájában méltó versenytársa lett Vigh uramnak, olyaténképen, hogy özvegyi tekintetét ő is az árván maradt fiatal asszonyra vetette.

Ravasz firma volt Kiss Mihály ő kelme, de Vigh uram sem jött észnélkül a világra.

Az özvegy menyecskének meg is jövedülte előre a mindentudó Panka néni: No, húgom-asszony, a hálót kivetették, egyik a kettő közül biztosan megfog.

Katicza egyet kacintott — nem olyan könnyen megy a — néni, két fél alma csak két fél marad.

Ezalatt a két vőlegény akarnok egyre főzte a tervet. — Egyik is túl akart járni a másik eszén de sehogysem sikerült. —

Először Vigh uram kérte meg a menyecske kezét, de a másik nap már Kis ugyanezt cselekedte.

Agliardi.

Már azt csakugyan nem lehet elvitatni, hogy a liberális lapok gyakran valóságos virtuozitással dolgoznak. Kitűnő példa erre az egész *Agliardi-ügy*, kezdetétől fogva egész végéig.

Korántsem kívánjuk ezuttal az egész ügy lefolyását az emlékezetbe visszaidézni, hanem csak arra szoritkozunk, hogy reámutassunk azokra az ellentétes aposztrofálásokra, melyekkel a liberális lapok a pápai nunciának bibornokká leendő kinevezését nemrég kísérték és most kísérik.

Tudvalevő dolog, hogy midőn Bánffyának szüksége lett volna arra, hogy a nunciás, akár bibornoknak, menesztessék, minduntalan híresztelték, hogy ez a legközelebbi konzisztóriumban okvetlenül meg fog történni, s még hónapok mulva is ezt hajlandók voltak Bánffyának nyújtandó *elégítelenek* tekinteni.

Végre megtörtént a konzisztórium, de nem történt meg az a mit vártak, tudniillik, hogy a nunciás bibornokká legyen.

S ekkor a liberális lapok egyszerre megváltoztatják a hangot és taktikát s világosan kiérezhető *kárörömmel* konstatálják, hogy ime a nunciás még sem lett bibornokká.

Lapunk mindig azon helyzetben volt, hogy a közönséget a legjobb forrásokból informálja arról, hogy Agliardi pápai nunciás ez idő szerint, még a liberális kívánságok dacára sem lesz bibornokká kinevezve, hanem továbbra is megmarad nunciásnak.

S a jelen pillanatban, midőn információink teljesen beváltak, készséggel elismerjük a liberális lapok újabb hangulatának virtuozitását, egyszersmind bátrak vagyunk újra kérdezni: valljon hova és mivé lett a Bánffyának ez ügyben megjósolt elégítelen?!

Az abonyi nyilatkozat.

A néppárt rövid történetében több tekintetből nevezetes az abonyi gyűlés. Nevezetes azért mert fényes tanúság, a mellett, hogy már a *nagy magyar alföld* is megmozdult a néppárt mellett. Ott, ahol eddig csak a függetlenségi elvek tudtak hódítani, tért foglalt innárá

Az asszony, miért miért nem, egyiknek sem adott kosarat, de határozott feleletet sem.

Reménykedett mind a kettő, egyik a fiatalságában másik a frissességében bizott. Azalatt míg ők reménykedtek, tervezettek, észre sem vették, hogy a legnagyobb télvíz idején beütött közójük — a menykő.

Az a menykő pedig Kovács Pista volt, aki megunt a zajos városi életet, a „kisasszonyok“ léhaságait s egy csendes otthon után vágyakozott. Hazajött.

Tulajdonkép nem hasonlított ő ahhoz az égi lánghoz egy mákszemnyit sem, csak a szemei lobogtak oly égető lánggal, hogy a hova egyszer bepillantott, ott nagy ribilliót csinált, meggyújtott ám mindent; és hát tehet ő arról, hogy először is arra a szép özvegyasszonyra nézett oly veszedelmesen, hogy bizony lángra gyújtotta odabent a szívet.

Annak sem ő volt az oka, hogy a menyecskének a szeme meg ugyan csak visszadta a kölesönt oly annyira, hogy azóta mindig csak óreá gondol. Ő sem lett adós, a másik sem, s egyszer, csak a Pista nagyon furesán érezte magát! —

Olyas valamit érzett mintha az a menyecske más hús és vérből volna, mint azok a nagyvárosi hápogó „kisasszonyok“.

Valami melegséget érzett a szívében, mikor arra az asszonyra gondolt. Rövidesen ki is süttötte, hogy ő bizony szereti azt az asszonyt. Nem is sokat teketóriázott.

Rövid idő alatt szögről-végről megmondotta a dolgot s beállított a menyecskéhez harmadik kérőnek.

néppárt is. Ha ez előtt még érzéketlennek mutatkozott is az alföld népe a néppárt jelszavai iránt, annál lelkesebben szegődik zászlójához most, miután megismerkedett az életbe léptetett törvényekkel. Ide viszi őt a paczifikáció. Abony után jön a kecskeméti zászlóbontás, ami igen alapos felelet lesz Eötvös nagyhangú kérdésére.

Nem kevésbé fontos a gyűlés azon nyilatkozat miatt, amelyet tett ott a pártfáradhatatlan vezére: **Zichy Nándor gróf**. Mikor a néppárt megalakult, a 67-es alaprajz helyezkedett. Sokan már akkor hibának tartották ugyanazon az alapon, amelyen most maga a nemes gróf is kimondotta. Kijelentette u. i. azt, »hogy a közjogi kérdésben lehetnek ellenkező nézetek közöttünk, de ezeket most félre kell tenni, mert első sorban kötelességünk megvédeni a hazát, a népet, hogy Magyarország továbbra is keresztény legyen.«

Ez a nyilatkozat Zichy Nándor gróf ajkairól, igen fontos. Kétségkívül nagyban hozzá fog járulni a párt terjedéséhez.

Perczel.

Mélyen sajnáljuk mi is, ha a képviselőházban olyan jelenet fordul elő, milyen a legújabb **Andreánszky-Perczel-féle** eset volt. De másrészt az igazság nevében azt követeljük, hogy mindkét félnek magatartását, legalább egyenlő mérték szerint ítélje meg a közvélemény. S e részben úgy találjuk, hogy a liberális lapok az egyenlő mértéket készakarva elvesztették.

Legalább is furcsa, hogy ezek a lapok minden erővel megtámadják **Andreánszkyt**, a miért egy még nem is olyan nagyon erős kifejezést használt, de **Perczelt** védelmébe veszik s megbocsátják neki, sőt a legtermészetesebb dolognak tartják, hogy a **legerősebb** kifejezések egyikével vett magának elégtételt.

Persze a liberális szócsöveknek így kell beszélniök és itélniök, mert hiszen Perczel — **miniszter**, holott **Andreánszky** csak — **képviselő**, s csak — **ellenzéki!**

Lapszemle.

Budapest, 1895. nov. 30.

A »**Nemzeti Ujság**« »Elmenve nincs« cím alatt Bánffy beszédeiről így ír:

Mi az oka annak, hogy mióta a Bánffy-kabinet fennáll, falrengető nevetés hangzik fel

majd mindannyiszor, valahányszor a miniszterelnök tart a képviselőházban szónoklatot? Csak tegnap beszélt legutoljára és a parlament a legfelháborítóbb közjogi elvek miniszterelnöki proklamálása közben nevetni volt kénytelen. Ma ismét beszélt és a nevetés újra kitört, mikor a miniszterelnök a rögtönzés kinjában egész emfazissal azt deklamálta, hogy oly messze, mint a mi összeférhetlenségi legiszlaczióink rendelkezéseiben, semmiféle más országban »**elmenve nincs**«.

A »**Magyar Állam**« »Stomfa« című cikkét így vezeti be: Aristoteles nem látta sem a bonyhádi, sem a csáktornyai, sem a két nyitrai, sem a zólyomi képviselő választást, még a legújabb törvényhatósági választásokat se látta, a választói lajstromok kiigazítását sem volt alkalma megfigyelni; és mégis ilyen rossz véleménye volt az embereknek az igazságosság iránt való szeretetéről. Mit szólna, ha most éne és ezen állapotokat látna a mi a Bánffy kormányzása alatt naponta észlelhető?

A »**Hazánk**« »Sülyedő parlamentarizmus« cím alatt azt mondja: a magyar parlamentarizmus beteg, oly tény, melyet senkisé tagad. Azt is tudja mindenki, hogy e betegségnek mi az oka. A baj, mely gyökerében támadta meg a magyar parlamentarizmust, nyílt titok. Tudja mindenki, hogy ezt a betegséget az szülte, hogy a nemzet képviselőinek legnagyobb része nem független a kormánytól és így nem is lehet a kormány cselekvéseinek szigorú ellenőre. Képviselőinknek egy igen nagy része a kormánytól kapja mandátumát s nem a független meggyőződésü választóktól. Ezenfelül ezt a mandátumot csak kézi zálogul tekintik legtöbbször a kormány támogatásáért nyerendő anyagi előnyök fejében.

Ez az oka annak, hogy parlamenti viszonyaink folyton csak sülyednek.

A »**Magyarország**« »Parlamenti reform« cím alatt azt írja: a magyar parlamentarizmus tagadhatatlanul beteg. Látjuk ezt funkcionálásából, mely egyáltalán nem normális, mert nem felel meg lét-elvének. Nem a nemzeti közgondolkodásnak ad kifejezést s nem a nemzeti akaratsnak szerez érvényt, hanem egy hatalmi érdekvetkezett dominál benne, mely minden más érdeket alárendel a maga párturalmi érdekeinek.

Ez egy oly súlyos betegség, melyet okvetlen orvosolni, illetve a parlamentet reformálni kell.

Az »**Egyetértés**« »Néppárti ellenzéki« cím alatt azt írja: a lefolyt törvényhatósági bizottsági választásoknak, melyek ez idén hat évre megújították a megyei közigazgatást ellenőrző közgyűlések szervezetét, egyik feltűnő vonásuk, hogy bennök a néppárt teljes pártszervezetével és harcias lobogók alá gyülekezve vett részt. Ez magában új jelenség közéletünk terén. A megyei választások eddig rendszerint nem szolgáltak a politikai pártoknak mérkőzési helyül. Jól vagy rosszul történt-e itt nem feszegetjük, de a bizottsági választások eddigi helyi érdekek, vagy helyi befolyások irányzása szerint, különös emociók nélkül mentek végbe és tágasabb körökben jóformán figyelmet sem keltettek. A néppárt az első, mely szervező és hódító tevékenységét erre a tere is átvitte.

A »**Magyar Hírlap**« »A rendreutasított miniszter«-ről irt cikkében azt mondja: kereszük az okokat, amely Perczel Dezsőt a parlament történetében egyedül álló, lehetetlen viselkedésre készítették. Igaz, hogy a legutóbbi időkben olyan invectiváknak volt kitéve, amelyeket a legegyszerűbb privát-ember se igen tud megtűrni. Az is igaz azonban, hogy e viselkedésre az ő retorziója; provokativ hang és fitymáló bánásmód. Ha ez politika volt és nem temperamentum, nagyon rossz politika volt, mindenki előre tudhatta, hogy a vége — egy eset lesz. A miniszternek előre kellett látnia, ami bekövetkezett.

A »**Nemzet**« »A becsület ellen« úgy ír: a becsületes, komoly hazafiak higgadt itéletére appellálunk teljes bizalommal: megengedhető-e az, hogy az ország első tanácsában a közügyek legfőbb vezetésére hivatott, önzetlen és odaadó munkásoknak nehéz kötelességük teljesítése közben folyton attól kell tartaniök, ellenevédekezniök, hogy egy óvatlan pillanatban X. ur, a nagy valaki, elakarja lopni a becsületüket!

A »**Pesti Napló**« »Tanulságok« cím alatt az elischáni földes ur esetét írja le és azt mondja: Magyarország csakis elméledik végzetes botlásain és tanulságot von le belőlük.

A »**Budapesti Hírlap**« »Igazság és rend«-ről ezeket írja: panasz, vád, sértés, botrány, rendreutasítás és párbaj a történetünk e mai napon. Mindez a parlamentben következett be, hol Szilágyi Dezső elnök Perczel belügyminisztert rendreutasította. Nagy dolog ez, mely miatt roppant izgatottság keletkezett. Rendreutasítást kapott Andreánszky báró is s a két ellenfél között párbaj fejezi be a viszálykodást.

Bármint végződjék is ez, annyi bizonyos,

A fiatal özvegynek majd kiugrott a szive helyéből, annyira örült, de hogy az Isten nem teremtett asszonyt fufang nélkül, az olyan biztos, mint hogy a mádi zsidó Jeruzsálem helyett Mádra tért vissza.

Hát öbelé is szorult az effajta adományból egy adagocska.

Rövid határnapot tűzött ki mindháromnak s kijelentette, hogy amelyik közülök a legbátrabb, azé lesz.

Jól van, ez ellen nem volt mit szólaniök, hazamentek.

Most születtek még csak a tervek, a két öreg még csak nem is evett a gondjai miatt.

Pistának ez az esett egy kissé lehütötte a véréit.

Mit? hát olyan könnyüvéru asszonyhoz kösse ő magát, aki ilyen véletlenre bizza a sorát.

Kapta magát, feléje sem nézett.

Egyik gyönyörű augusztusi estén, épen a csillagok hullását leste, ahogy szólítja a Jóska gyerek, a mindenes:

— Tekintetes uram! — a kérök nagyon sűrűn látogatják a menyecskét, minden este ott akadnak össze az ablaka alatt.

— Bánom is én — mordult rá s leste tovább az égen játszadozó csillagokat

Hanem egyszerre csak a homlokához kap, — megvan — mondja halkan, azzal betér szobájába, lefekszik s mint akinek semmi gondja sincs, öt perc múlva alszik mint a tej. Másnap alig pitymallott a legfiatalabb vőlegény jelölt már talpon volt — mindamellet, hogy az éjszakát egy oldalán átaludta, készen volt tervével.

Kissé hosszúra szabták neki a napot, nyugtalan volt mindvégig. Napnyugta után azt mondja hugának: Ilonkám, ma hamarabb vascoráljunk meg, mint máskor.

Ahogy elvégezték, el is lépett otthonról, úgy, hogy észre sem vették távozását.

A munkás nép odakünn fáradt, küzdött a kenyérért, a falu ilyenkor este nagyon csöndes, legfeljebb egyik másik kutya vakkant egyet-kettőt. A nappali forróság elmúlt, az esteli langyos szellő átszűrte a levegőt, az ég apró lámpásai lágy fényesillogtak.

Mindig sötétebb lett.

— Az »Ave Mária« után nagy lassan baktat egy ember a Szent-János utcán, leüdütt feje azt bizonyítja, hogy nem kis gond kapaszkodott bele. Botját fölemeli, hogy még csak ne is koppanjon.

Föl-fölüti fejét, vizsgálódó szemével egy bizonyos házat keres. A vásártér felőli oldalon szakasztott ilyen módon ballag egy másik ember.

Mintha az utcát mérnék lépéseikkel, úgy közelednek egymáshoz.

Éppen annál a bizonyos háznál értek együvé.

— Jó estét — szól az egyik.

— Adjon Isten — mordul a másik.

— Mi járatban van Vigh uram?

— Tökéletesen abban, amiben Kiss uram.

— Legyen már vége a dolognak Vigh uram.

Magam is azt akarom, Kiss uram. No hát a harmadik ügyis szépen elsomfordált, vigyük dűllőre a dolgot, melyikünk a bátrabb? —

— Amelyikünkbe több a virtus. —

— De melyikünk az.

Én! —

— Én! —

Igy ugysem megyünk semmire, szól végre Vigh uram, hanem birkóznunk meg, amelyikünk erősebb, azé az asszony. —

Kiss Mihály fogós ember volt még nemrégiben is, szívesen ráált. Áll az egyezés. —

Letették mindketten botjukat, s a felső kabátjokat, hogy a végzetes ütközetben ne akadályozza őket semmi sem. —

Azon a bizonyos kapun belül hosszú sóhajlás hallatszik.

Az uteza jobbik feléről pedig a manó tudja miféle emberállat közeledik.

A birkózók farkasszemet néznek. Azok a bizonyos sóhajtasok gyakoriak lesznek.

Az a valamicsoda mindig közelebb ér, már egészen meglátni.

A két ellenfél megfogja egymást.

A sóhajlás odabem elmarad.

A kísértet tiz lépésnyire van már csak.

Vigh uram kommandíroz:

Egy . . . . . Kettő . . . . . Há . . . . . ekkor nyögést hall a háta mögött, egy gazdátlan kutya elordítja magát, vissza tekint s Isten csodája! — a nemrég elhunyt első férjét látja maga előtt.

Előre rohan. —

A másik nagy buzgalmában, bár afelé volt fordulva, még csak most vette észre, szintén előre rohan. Megtörténik a katasztrófa, halál veríték gyöngyözés. . . .

Nyög az egyik: Minden jó lélek dicsérje az Urat! —

hogyan ez a botrány sem a Bánffy-minisztérium, sem pedig a parlament javára nem válik. A közbizalomban mindkettő csak veszíthet. A pártviszály mérge csak fokozódik, az erkölcsök elvadulnak, a polgárok a közléttől undorral és csömörrel elfordulnak s a hazafiság gyászt ölt magára.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

November 30.

A tegnapi vihar után ma teljes szélesed honolt a Házban. Nemcsak a karzatok kongtak az ürességtől, de a tanácskozó terem is az a pár képviselő is, mely megjelent az ülésen, inkább a Perczel-Andreánszky affér legújabb részletei iránt érdeklődött, mint a tárgyalás menete iránt.

Usupa tiszta választások.

Üres padoknak mondta el Földváry Miklós rövidke mondókáját az országgyűlés költségvetésének tételénél. Gullner Gyulával polemizált, természetesen oda konkludálva, hogy a megyei választások a legnagyobb rendben folytak le és seholy törvénytelenység nem történt. Beszédét se nem helyeselte, se nem mondott ellene senki, hagyták, hogy nyugodtan mondhassa el jól betanult leckéjét.

A sajtó kinövése.

Nagyobb hullámokat vetett Hock János szép beszéde. Midőn szólani kezdett, a képviselők tömegesen vonultak be a folyosókról. A sajtó viszonyokkal foglalkozott s kiméletlen, éles szavakkal ostromozta azon in morális, korrumpált helyzetet, amelybe a megfizetett sajtó süllyedt. Reámutat ez in morális veszedelmes következményeire, hiszen a sajtó a közvéleményt irányítja. A közvéleménynek nem egyes pártok szolgálatában álló organum torzképeire van szüksége, hanem szüksége van a tiszta igazságra, amelyből maga is megformálhatja itéletét. A megfizetett sajtó ma annyira elferdíti, eltorzítja az eseményeket a pártzélók szerint, hogy a közönség tisztán nem láthat s a hamis tudósítások szerint kénytelen megformálni itéletét. Épen ezen okból a legmelegebb-

Nyög a másik: Minden jó lélek dicsérik az Urat! —

Nyögnek karban, dicsérik az Urat karban. E furcsa kórusba belevegyül egy asszony csintalan trillázó kacajja, s a kísértet föl-fölharsogó hahotája.

— Kendtek ugyanis összelelkeztek, egymásnak valók, nekem itt a párom. Mire fölocsudtak, a kísértetnek hült helyét találták. . . .

Odabenn Pista kedves szemrehányással mondta az asszonynak, hogy miért tette így véletlen kockára a jövőjét. —

Az meg válára hajolt, s édesen sugta neki: hát azt hiszi, — hogy . . . . .

Furfang az asszony komám. Abbi a, mondja rá keserűen a másik.

Apróság.

Mi a párba. Ezt kérdezték egy könnyed francziától, aki így felelt:

— Olyan lakoma, melynél sohasem tudja: a tranchirozó lesz-e ön, vagy a pecsenye.

Kohn ur . . . Kohn ur! Kohn ur!

— Ej, engem nem hívnak Kohnnak.

— Pardon!

— No azért! . . .

— De uram ne haragudjék annyira . . .

— Ej, hát azt hiszi, kellemes az, ha valakit ilyen nevetséges, ostoba néven szólítanak, mint ez a Kohn név . . .

— Én Kohn Mór nagykereskedő vagyok.

ben pártolja Bartók indítványát, hogy az országgyűlésen elhangzott beszédek a hivatalos lapban szószerint közzétéssenek. Elfogadja Holló Lajos határozati javaslatát is, mert azt alkalmasnak látja arra, hogy eleje vétesék a megfizetettéssnek, a corrupezióknak.

A baloldal élénk tetszéssel s éljenzéssel fogadta Hock János beszédét, mely csipős és éles volt ugyan, de színarany igazság volt mindenik szava.

A »Nemzet« fotografija.

Pongrácz Károly gróf a megbotráncokzás hangján szintén a sajtó süllyedését ostromozza. Hogy mily ferdítések, torzítások fordulhatnak elő egyes lapokban, azt a »Nemzet«-ből vett idézetekkel illusztrálja. Majd a választási visszaélésekkel foglalkozott s most is fenntartja azon állítását, hogy a választásoknál soha sem fordultak elő nagyobb visszaélések, törvénytelen-ségek és jogfosztások, mint éppen a Bánffy-regime alatt.

Üdvözlő Bartók Lajos határozati javaslatát s azt elfogadja.

Horváth Gyula azt hiszi, hogy Bartók hat. javaslata nem vezethetne a kívánt célhoz; a közönség legnagyobb része nem érti vagy őt nem érdekli az, a mi a parlamentben történik. Idegen államokban sincs erre példa; legfőlebb addig mentek el, hogy a parlamenti irományokat olesó pénzen megszerezhetővé teszik a közönségnek. Elismeri, hogy vannak a magyar sajtóban is visszaélések, de ki meri mondani, hogy a magyar sajtó hangjára, megközelíthetőségére nézve magasan áll a külföldi sajtó elé.

Polónyi határozati javaslatához szólva, konstatálja, hogy a választási visszaélések tényleg fenforognak, a hat. javaslatot azonban ez idő szerint még nem tartja elfogadhatónak. Nem fogadja el Holló Lajos hat. javaslatát sem, mert a mostani bajokat orvosolhatónak tartja azzal is, ha az inkompatibilitásról szóló törvényt teljes szigorral végrehajtják.

Egy órára járt már az idő, midőn Horváth Gyula hosszadalmas, szintelen beszédét befejezte, a napirendre való tekintettel tehát elnök indítványozta, hogy a vita folytatását halasszák el a hétfői ülésre.

Kérvények tárgyalása.

Ezután a ház a mult szombati ülésről hátramaradt kérvények tárgyalásához fogott. Selmecz-Bélabánya város közönségének a betegápolási költségek államosítása kérvényénél Farbak István, Ugron Zoltán, Perényi Zsigmond báró és Kun Miklós felszólalásai után a ház többsége a beadott indítványokkal szemben a kérvényi bizottság javaslatát fogadta el.

A sorjegyzék 58—61. sz. a. igtatott kérvényekre vonatkozólag a ház a bizottság álláspontjára helyezkedett: a sütő munkások kérvényénél Tompa Antal a bizottság javaslatát oda kívánja szélesíteni, hogy a kérvény »pártolólág és sürgösen« adassék ki a kereskedelmi miniszternek. A ház a bizottság javaslatát fogadta el.

Többrendbeli kérvény elintézése után egy kis házszabályvita támadt a törvényszéki szolgák fizetések javítása iránt beadott kérvényénél. A kérvényhez hozzá akar szólani Szentiványi Árpád is, de elnök, tekintve azt, hogy ilyen természetű kérvény ez ülészakban már tárgyalatott, a házszabályok 195. §. értelmében nem engedi meg az újabb tárgyalást. A házszabályokhoz erre hozzászóltak Ugron Gábor, Szederkényi Nándor, Lukács Gyula, mire az elnök a már-már széles mederben neki induló házszabály vitának azzal

vetett véget, hogy a kérdés tárgyalását felfüggeszté s annak legközelebbi tárgyalására be fogják szerezni az adatokat, hogy ilyen természetű kérvényt mikor tárgyal legutoljára a ház.

Öt perc szünet után az interpellációkra adandó válaszok kerülnek sorra.

NAPTÁR.

— Deczember 1. —

Vasárnap. Róm. kath. F. 1. Elig. pk. Prot. F. 1. Elig. Gör. kel. A. 26. Abdiasz. Izr. 14. Kislev.
Nap kel 7 óra 10 p., nyug. 3 óra 56 p. Hold kelte 2 óra 51 p., nyug. 6 óra 30 p.

Decz. 1. Gyermekebarát egyesület tisztújító közgyűlése.
" 1. A biharmegyei orvos-gyógyszerész- és természetudományi-egylet szakülést tart.
" 4. A szépitési egylet havi ülése d. u. 5 órakor.
" 8. A kamara küllagjainak választása.
" 15. A berettyó-újfalui izr. nőegylet bálja.
" 15. A Szigligeti társaság matinéja.
" 19. A vármegye rendes évnegyedes gyűlése délután 9 órakor.
" 29. A biharmegyei és nagyváradai nőegylet sorsjegyhuzása.
" 30. A vármegye tisztújító közgyűlése.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Somnawirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss cégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Úri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca,
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca,
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **Róráte.** Ma kezdődik a r. kath. egyházban az egyházi év, Advent első vasárnapjával. Az Advent tart 4 hétig, jelképezéseül azon négyezer évnek, a meddig várták az őszövetség népei a Megváltó eljövételét. A templomokban naponként hajnali miséket mutatnak be s felhangzik a komor boltivek alatt az ének: Haratozzatok egek . . . Meghatóan ecsetelik e magasztos dallam, fohásszerű melódiák az epe-dő sohajt, égő vágyat, mely ősatyáink kebléből szállt fel a várva-várt Megváltó után. A hajnali miséket másként Róráte-nak nevezik, mivel az isteni tiszteletet Rórate coeli . . . szavakkal kezdik. Ma reggel 6 órakor és egész Advent alatt vasárnaponként az Orsolya zárda templomában, hétfőtől kezdve a hét köznapjain pedig szintén reggel 6 órakor a plébánia templomokban tartják meg a Rórátekat.

* **Fraknoi püspök kinevezése.** M. kir. belügyminiszter Fraknoi Vilmos cz. püspököt, nagyváradai kanonokot az országos levéltár fogalmazó szakbeli küllagjává kinevezte.

* **Ipolyi püspök emlékezete.** Boldogemlékü Ipolyi Arnold nagyváradai püspök halálának évfordulóján holnap, hétfőn délelőtt 9 órakor nagy requiem lesz a székesegyházban.

* **A honvédlovasság felügyelője.** A király csepei Zoltán Elek egészségi okokból szabadságot altábornagynak, a magyar királyi honvéd lovasság felügyelőjének, ezen szolgálati állomásától való fölmentését elrendelte, Kelbucsar Vilmos vezérőrnagyot, a magyar királyi 75. honvéd gyalogdandár parancsnokát pedig a magyar királyi honvéd lovasság felügyelőjévé nevezte ki.

* **A bibornok kegyadománya.** Dr. Schlauch Lőrincz biboros püspök havi kegyadományát 300 frtot deczember hó 1-én délután 2 órakor osztják ki a koldusápoló intézetben. Grunwald Henriké, alelnöknő.

* **Üdvös intézkedés.** A városi főorvosi hivatal és a rendőrség, minden szükséges óvintézkedést megtett, hogy a járványos betegségek fellépését és terjedését meggátolja. Ennek

➡ Folytatás a mellékleten. ➡

a buzgalomnak lehet köszönni, hogy a vörheny szünőféltben van. Most újabb helyes intézkedésről értesülünk. A szomszédos Pecze-Szöllős községben a vörheny fellépett. A főorvos megkezdte a rendőrkapitányi hivatalt, hogy amennyiben P.-Szöllős községből nagymennyiségű tejet hoznak naponta Nagyváradra, intézkedjék a betegség esetleges behurcolása ellen. A rendőrség nyomában intézkedett, hogy nevezett községből csak az előjáróság igazolványával hozhassanak be tejet. Együttal átírt a községi előjárósághoz, hogy ahol vörheny beteg van, azoknak ne adjon igazolványt. A vámház alkalmazottai szintén utasítottak, hogy igazolvány nélkül Szöllősről ne engedjenek tejet Nagyváradra behozni.

* Nagyvárad középületei az orsz. kiállításon. Az ezredéves országos kiállításon Nagyvárad város középületeinek terveit is be fogja mutatni a város. A mérnöki hivatalban már nagyrészt elkészültek az igazán remek kivitelű tervek. Elkészítették a közbűgőhid, a Ferencz József-laktanya, a reál- és polgári iskola, továbbá a Czion és új orth. izr. templom épületének terveit. Még a nagypiacz-téri orth. izr. elemi és polgári iskola épületének terve van hátra. Tehát ezekkel akarja Nagyvárad bemutatni magát a tárlaton. Azt hisszük, hogy ezenkívül van még Nagyváradnak középülete, mely impozánsabb, mint pl. az orth. iskola egy emeletes épülete. Ott van mindjárt a jogakadémia és főgymnázium, az új posta palota, no meg a *kereskedelmi Csarnok palotája és a Múzeum.* Ezek mind legalább is annyira hivatalosnak feltüntetni Nagyvárad haladását, mint a kiállítási tervezett legtöbb középület.

* Közegészségügyünk állapota. Nagyvárad város közegészségügyi állapota a lefolyt november hónapban úgy általában, mint az október havhoz viszonyítva *jónak* mondható. A járványosan fellépett vörheny, mely miatt az iskolákat is be kellett zárítani, e hónapban sokkal kevesebb számmal fordult elő, mint az előző hónapban s bizton remélhető, hogy pár hét alatt teljesen meg fog szünni. Októberben 91 vörheny megbetegülési eset fordult elő, 14 halálalozással, míg novemberben csak 43 esetben 9 halálalozással. Ezen kedvezőbb adatok alapján rendelte el a járványbizottság december 2-ára az iskolák kinyitását. Egyébb járványos betegségek közül a ronszoló toroklob 1, hasi hágmáz 2, gyermekági láz 1 esetben okoztak halált. Élve született 48 fi, 69 leány, összesen 117 gyermek, közöttük 21 törvénytelen; elhalt 104 egyén 50 fi és 54 nő. A helybeliek azonban csak 84-en haltak el s így 33 a szaporodás. Nagy volt a gyermekhalandóság a mennyiben 0—1 évig 22, 1—5 is 26 s 0—20-ig összesen 57 gyermek halt el, míg 80 éven felül csak 2 halálalozás történt. Kerületek szerint: Ujvároson 30, Olasziban 27, Váralján 27 s a kórházban 20 egyén halt el. Szegénybeteg 180 gyógykezeltetett a város számlájára. Dajkaságban volt 80 csecsemő. Letartóztatott egyén megvizsgáltatott 37, s közülök 12 kórházba küldetett.

* A liberalismus lojalitása. Egbel községben a liberalismus már oly magas fokra hágott, hogy a községi irodából, hol a polgári kötésekét végzik, eltávolították ő Felsége arcképét s helyére Wekerle arcképét akasztották. Dubrova városgazda erélyes felszólalására aztán a jegyző eltávolította Wekerle képét s ő Felsége arcképe diszlik ismét a teremben.

* Ügyforgalom a megyei közigazgatásnál. Bihar megye közigazgatási osztályához az utolsó három hónap alatt 7600 ügydarab érkezett, tehát éppen kétszer annyi mint 1884-ben. Az árvaszékhez pedig körülbelül 10 ezer.

* Matiné, a kereskedelmi akadémiában. A nagyváradai kereskedelmi akadémia ifjusága szellemi haladásáról minden hónapban egy nyil-

vános felolvasó estélyen fog tanúságot tenni. Az első ily estély a jövő hónapban lesz s a tanulók, saját szerzeményeiket fogják felolvasni s szavalni. Mi örömmel üdvözöljük ez életre való eszmét, mely tért nyit az ifjuság szellemi kiképzésére s nemesíti azok szépészeti érzékét.

* A ki az utcán született. Szegény kis poronty. Neki még egy kis cigány putri sem jutott, hogy ott lássa meg először a napot. A pirinkó babák kepelő szállítója: a hosszú esőru gólya ott tette le Váralján, az utcán. Első lehellete is megfagyott a novembervégi léghen. De akadtak jólelkű emberek, akik puha, meleg fészket adtak a senki fiának. Schwartz Henrikné szülésznő vette pártfogásába anyjával együtt a kis új emberkét s azóta a közel lakók gondoskodnak rólok.

* Esküvők. A nagyváradai anyakönyvvezető hivatalnál tegnap két házasság kötés volt. Bereczky János eszmadia Székely Erzsébettel, Fenessy Imre kézbesítő pedig Szénássy Terézszel lépett házasságra. Mindkét pár a polgári anyakönyvvezetés után a templomban esküdtek egymásnak örök hűséget.

* Tűzoltóság K. Apátiban. A mezőkeresztesi járás főszolgabírója, a községi képviselőtestület határozata folytán jóváhagyás végett beterjesztette az alispáni hivatalhoz K. Apáti községnek a köteles tűzoltóságról alkotott szervezési tervezetét. Lesznek hát nem sokára K. Apátiban is tűzoltók.

* Utadó behajtása. A kereskedelmi miniszter utasította a törvényhatóságokat, hogy a területükön lakó, de más törvényhatóság területen birtokos adófizetők utadójának behajtását késedelem nélkül eszközöltessék.

* Névmagyarosítás. A belügyminiszter megengedte Klein Salamon érmihályfalvai lakosnak, hogy nevét „*Debreczeni*“-re változtassa.

* Mikor lesz a dohány bevétele? Bihar-megyében 2 helyen, u. m. Nagy-Létán és Érmihályfalván fog a dohánybevétele eszközöltetni s Nagy-Létán f. évi december 9-től 1896. január 31-ig, Érmihályfalván december 9-től január 23-áig tart.

* Eljegyzés. Rosenbaum Gizella kisasszonyt Rosenbaum Márton helybeli kereskedő kedves leányát tegnap este jegyezte el Naftali József marosújvári kereskedő.

* A kabát lopások szezonja. A hideg idővel bejött a kabát tolvajlások szezonja. A csarnok kávéházas hetese Proskovszky Gábor nyitotta meg a téli gunyáról való gondoskodás sorát.

A kávéházból ellopott egy M. S. betűvel ellátott téli kabátot, amelyben még 14 frt utaraváló is volt s aztán megszökött. A rendőrség keresi.

* Garázda kéményseprő legények. Három kéményseprő-legény még az éjjeli muritól szesz állapotban esinos kis csetepatét rendezett Kolozsvári-utca elején. A mellettük békésen haladó Osztafi Lőrinczet és nejét megtámadták és csak hosszabb dulakodás után tudtak az ütlegek elől elmenekülni. A rendőrség kutatja a három csendháborítót.

* Örökölhető-e boritaladó alól való felmentvény? Kérdés merült fel az iránt, ha a saját termésű boraink fogyasztására nézve kedvezményes adótételben részesülő szőlőgazda évközben meghal, átszáll-e a kedvezmény az év hátralévő része alatt a külön háztartásban levő örökösökre? — A pénzügyminiszterium eme kérdés folytán kijelentette, hogy a kedvezmény további élvezetében csakis azok az örökösök részesülnek, kik az elhunytal közös háztartásban élvén, az igényjogosultság bejelentésekor számba voltak véve; ha azonban a külön háztartásban volt örökösök örökösödés utján a szőlőbirtokot vagy annak egy részét is megnyerik, nem főrog fenn nehézség az ellen, hogy a kedvezmény az örökölt borokra is kiterjesztessék.

Vidéki levelezés.

Békés, 1895. nov. 29.

Dicsérjük a Jézust!

Jaj tisztelt Szörkesztő Ur! hát mán csak megírom. Mert mivelhogy ezek furcsa dolgok tudnillik mondok. — Hát ugy történt az kérem, hogy született egy kis fiam a multkoriba, de ha tudtam volna, hogy annyi baj lesz vele, bizony talán jobban meggondoltam volna. Mer ezek a nadrágos papok csinálják a sok zavart, a kiket a kutyaadó tetejébe most a nyakunkba varrtak.

Mert én Vésztőn lakom, mivel pedig Vésztőbe nincs plébános ur, azért Szeghalomra kellett vinni a fiamat keresztelni, mán ez is elég baj a szegény embernek. De ez még nem elég. Vésztőn másféle pap sincsen olyan, a melyik anyakönyvezik, el kellett tehát menni M.-Berénybe. Itt meg nekem esik ez a czibil pap hogy:

— Mikor született?
— A fiam?
— Ne lármázzon! Maga mikor született?
— Hászen nem én születtem, hanem a fiam!

— Ne lármázzon! azt is be kell irni!
— Hát azt nem tudom!
— Nem tudja, hogy mikor született?! hát akkor hogy született maga, mi?

— Azt az édes anyám tudná szegény megmondani. Be is irta az imádságos könyvibe. Annyit tudok, hogy Békésen születtem.

— No hát megy kend azonnal Békésre, megkérdi a papjától és elhozza nekem irásba.
— A papot?
— Nem, a keresztlevelét.

Igy aztán bejártam Vésztőt, Szeghalomra, Békést, M.-Berényt a mig meg lett a fiam.

Jéhaj! Edes Szörkesztő ur! tövig jártam a lábam, amig mindent elvégeztem, Hát kellett ez nekünk? mondok a komámnak, a ki Debreczenben főtajgás, de a körösztelőbe eljött azért. Nem szólt semmit, aszongya, hanem a pipát a másik szájába tette és asszongya:

— Semmi se ez ücsém! Mondok én ennél czifrabbat.

— Tyüh! a ki —. Hát hajjuk ám!
Hanem édes Szörkesztő Ur én már belé izzadtam az irásba, átadom az pennát a kántramnak, ugy is nógat, hogy én lassan irok, pedig keresztelőbe nem irni szoktak halom inni. —

Tehát most a kántram ir:

Esküvő akadályokkal.

Veisz M. ur izr. vallásu békési lakos, kereskedő, házasodni óhajtván *kihirdettette* magát Békésen szabályszerűleg, mivel pedig a menyasszony békési lakos ugyan, de debreczeni születésű, azért Debreczenben is ki kellett őket hirdetni. A jegyesek elhatározták, hogy a menyasszony rokonainál Debreczenben esküsznek. A szükséges okmányokat a békési anyakönyvvezető hivatalból ki is vették; arra azonban, hogy a debreczeni anya-k-vezető az ő házasságuknál közreműködjék, felhatalmazást irásban nem kaptak, ugy vélekedvén, hogy a menyasszony Debreczenben született, ott ki is hirdették — tehát meghatalmazás nem kell. — Pedig kellett ám!

Elutaztak a jegyesek, Debreczenben mindent elkészítettek a lakomához és mentek a polgári templomba.

»Kérem én nem működhetem közre irásbeli meghatalmazás nélkül!« mondá a debreczeni a.-k-vezető.

Nosza sürgönyöztek azonnal Békésre:
»Hamar! Egy lovat egy felhatalmazásért.«
Azaz hogy »egy országot egy felhatalmazásért« vagy tudom is én hogy van. — A felhatalmazás pedig csak nem jön. Már délután 4 óra. Végre megjött. — A felhatalmazást kérő sürgöny azonban érthető izgatottságot keltett Békésen, ennek lehet tehát tulajdonítani és a nagy sietségnek, hogy Debreczenbe olyan homályos szövegű és érthetetlen távirat érkezett, hogy a polgári rabbi nem mert közreműködni.

— Mit csináljunk?
Egyik azt indítványozta, hogy a belügyminiszterhez kell táviratozni. Végre egy óra mulva megjött Pestről a sürgöny. Az a »lát-

szata forog fenn a dolognak, hogy Perczel helyett tán Bánffy telegrafált, mert a sürgöny így hangzott: „közreműködés kivételesen engedélyeztetik.“ Mikor aztán megközreműködtek, elmentek a főt. rabbi urhoz és itt a fényességgel teljes zsidó templomban megesküdtek. Épen hogy 7 órakor a nászlakomára haza érkeztek.

Ekkorra a solet megsűrűsödött, a kok megapult, a libamáj kemény lett, a bor savanyu lett (az előtt is az volt).

— No de mindegy!

No de nem mindegy!

Mert a soletnél egyszerre csak kicsapódik az ajtó — és megjelenik benne — nem a soletben hanem az ajtóban — megjelenik az anyakönyvvezető ur, arczán tulvilági halvány-sággal.

A násznép megreteg.

»Miért jön vajjon?»

»Az ő lelke!»

»Te hittad meg Száli ötet?»

— »Kérem — szólott ő — a közreműködésnél hiány történt. A nagy sietségbe elfelejtettem aláírni az anyakönyvet, csak a vőlegény írta alá. Tehát a két tanu és a menyasszony jöjjenek a hivatalba.»

— »Nem megyünk, nekünk ma este el kell utazni Békésre, akkor lekésünk!»

Es nem mentek. Végre »kiegyeztek« hogy majd Békésen a közjegyzőnél valami okmány-nyal helyettesítik a névalírásukat és azt elküldik Debreczenbe.

A meggyötört násznép azonban okult a történeteken, jóllakott a polgári házassággal, gyorsan levacsoráztak és nehogy megjelenjen megint valaki, a ki kisüti, hogy még folytatása van a polgári »esketésnek« még azon este a legközelebbi vonattal Békésre utaztak. r. l.

Simonyifalva, 1895. nov. 29.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Mint a simonyifalvai kath. kör szerény jegyzője — mely kör az Önök becses lapját is járattja — felkérem a következő sorok közlésére:

Aradmegye Simonyifalva községében nem régen egy kath. kör alakult meg, mely daczára, hogy még a kezdet nehézségeivel küzd, életrevalóságát azáltal is kitüntette, hogy folyó hó 24-én saját pénztára javára egy igen sikerült bált rendezett, mely a legjobb hangulat mellett, legpéldásabb rendben, testvéries szeretetben és egyetértésben folyt le. Daczára, hogy a tagok nagyobb részét szerény anyagi viszonyok között élnek, azért az anyagi eredmény mégis meglepő volt, sőt akadtak olyanok is, kik felül-fizették jegyük árát. Így: Szalánczy György 20 kr, Szabados János 20 kr, Vigh István 30 kr, Kovalcsik Lukács 10 kr, Hegyi Imre 25 kr, Gera János 10 kr, Jó János 10 kr, Sárközi János 10 kr, Balázs István 10 kr, Harangozó József 50 kr, Stein Lajos 20 kr, Rösler István 50 kr, Stari Mihály 10 kr, Kertész Lajos 10 kr, Mrena István 50 kr, Porupcsánszky István 10 kr, Werler Péter 1 frt.

Ezekon kívül *Preczner Karolina* urnő 5 nagysága 5 frtot. *Fridrich Győző* pedig több kath. szellemben irt könyveket ajándékozott körünknek.

Fogadják e jóltevők a kör legmélyebb köszönetét. Adja Isten, hogy szerény kis körünk e testvéries szellemtől áthatva, a haza, az egyház javára még soká virulhasson. V. I.

Ezredéves kiállítás.

Vidéki hírlapírók Budapesten.

A vidéki sajtó munkásai a jövő hónap elején nagy országos gyűlésre jönnek fel Budapestre, hogy itt a vidéki hírlapírók országos egyesületét, segítő és nyugdíj-intézetét megalapítsák. A gyűlésök december 8-án lesz az Otthon írók- és hírlapírók körének nagytermében, s több, mint háromszáz vidéki napi- és hetilap lesz ezen az országos ülésen képviselve, *Dániel* Ernő kereskedelmi miniszter ez alkalommal meghívta a vidéki hírlapírókat, hogy nézzék meg az ezredéves kiállítás előmunkálatait, a már elkészült csarnokokat, hogy oda-

haza személyes impressziók alapján irhassanak olvasóiknak. A kiállítás igazgatósága, mely egy napon át vendégeül tiszteli a vidéki sajtó képviselőit, kinn a kiállítás területén nagy ebédet is ad tiszteletükre.

A jótékony pavillonja.

Magyarország sok ezer közjótékony intézete külön épületet kap az ezredéves kiállításán. Eredetileg a közművelődés és részben a közoktatás kiállításába szánták a jótékony intézetek és egyesületek kiállítását, de ez is olyan nagyra és izmosra fejlődött, hogy külön hajlékot kell számára emelni. Ebben a legközelebbi készülő pavillonban lesz a siketnémák, vakok, gyengeelméjűek nevelésére és oktatására vonatkozó minden eszköz és adat, árvaházak, szeretetházak, menedékházak kiállítása, a különféle közjótévközpontok kiállítása, továbbá mindazok az érdekes dolgok, a melyeket maguk a társadalom gyámoltjai készítenek, elhelyeznek. Az új pavillon terve a műszaki osztályban készül s rövid időn már hozzá fognak a kivitelhez.

Felolvasó ciklusok Amerikában.

Több jónévű Amerikában élő honfitársunk nemrég nagyon kedvező ajánlatot tett a kiállítás igazgatóságának. Teljesen díjtalanul arra vállalkoznak, hogy beutazzák Amerika, különösen az Egyesült államok nagy városait, s mind-egyikben egy-két felolvasást tartanak Magyarországról, amelyben ösmertetik az országot, szebb vidékeit, lakóit, de legfőképpen a jövő évi nagy millennáris ünnepeket és a készülő kiállítást. Magyarország szebb helyeit és magát a kiállítást képekben, még pedig camera obskura segítségével készített nagy vetített képekben is bemutatják, mindenféle élénk propagandát csinálnak, hogy az Európába ellátogató Yankeekben kedvet ébresszenek Magyarország nagy ünnepeinek meglátogatására.

Iparos-inasok és segédek kiállítása.

Az időleges kiállítások sorában érdekes és hasznos lesz bizonyára az iparos segédek, munkások és mások munkakiállítása, amelynek az a célja, hogy a segédeknek és inasoknak alkalmat adjon szorgalmuk és ügyességük eredményének bemutatására, s hogy tovább haladásukra a kiállítás által ösztönzést kapjanak. A kiállítás a jövő év július 15-én nyílik meg és augusztus 15-ig tart. Részt vehet benne minden magyar inas, segéd vagy munkás, akár idehaza, akár külső országban dolgozik. Mindenki csak is olyan munkát állíthat ki, amelyet lényeges részében maga csinált, s hogy ezt ellenőrizhessék, tartozik bejelenteni, hogy melyik műhelyben készíti a kiállítandó tárgyat. A bejelentés határideje 1896. január 31-én jár le, s a bejelentett tárgyak július 1-éig küldendők be az igazgatósághoz. A díjmentes visszaküldésről az igazgatóság gondoskodik. Térdíjat csak a kiállítók nem fizetnek, s a tárgyak esetleges eladását is díjmentesen közvetíti az igazgatóság. A díjazás három féle: 1. Aranypénzbeli jutalommal kapcsolatos elismerő oklevél; 2. ezüstpénzbeli jutalommal kapcsolatos elismerő oklevél; 3. elismerő oklevél.

T A N Ü G Y.

Értesítés.

A nagyváradi-olaszi róm. kath. fi-népiskolában a tanítás december 2-án, azaz hétfőn újból kezdetét veszi.

Nagyváradi-Olaszi, 1895. november hó 30.

Az igazgatóság.

Értesítés.

A járvány következtében október 14-étől zárva tartott elemi iskolák és óvodák f. hó 2-ikán — hétfőn megnyitottnak s kezdetét veszi a rendes tanítás. Míról az érdekeltek szülők és gyámok oly felhívással értesítettnek, hogy tan- és óvóköteles gyermekeiket az iskolába, illetőleg óvodába küldeni el ne mulaszták, mert ellenkező esetben pénzbírsággal fogják büntettetni.

Nagyváradi, 1895. decz. 1.

A közs. isk. felügyelő-igazgatósága.

Szülők figyelmébe!

A »Séher Jozefa«-féle általam átvett óvodát, miután már is tömegesen iratkoztak, folyó évi december hó 2-ikától tényleg megnyitom, ennél fogva felkérem azon mélyen tisztelt szülőket, kik gyermekeiket beadni óhajtják, hogy beiratás végett Szaniszló-utca 716—22. számú lakásomon megjelenésükkel engem megtisztelni sziveskedjenek.

Kiváló tisztelettel

Bázár Győzőné

Glück Mariann,

okl. tanítónő.

Iparos segédek tanfolyama.

December hó 1-étől a következő tantárgyak tanítása veszi kezdetét:

Vasárnap d. e. 8—10. Üzleti levelek, ok-s ügyiratok fogalmazása. Előadó tanár: *Máthé Géza* ur (Tanterem a reáliskolában.)

Vasárnap d. e. 10—12. Műhelyi könyvvezetés s költségvetéstan. *Bach Nándor* tanár ur vezetése alatt. (Tanterem a reáliskolában.)

Szerdán este 7—9. Szabászati rajz férfi szabók részére. *Nagy György* szabász ur vezetése alatt. (Tanterem a polgári iskolában.)

Ugyancsak folyó hó 1-től kezdve a kőműves és ács segédek részére az építészeti szerkezettant *Bach Nándor* építészettanár, a tervezést *Csordacsics Ferencz* építész fogja tanítani. Nagyvárad, 1895. december 1.

Szűts Izsó,

a szaktanfolyam igazgatója.

E G Y L E T.

A mai ülések. Ma, vasárnap ismét a gyűlések napja van. Délelőtt 11 órakor a »Gyermekbarát« egylet a városházán ülés. Délután 2 órakor a női gyorsírókör tartja ülését a Bihar megyei tanszermuzeumban, 4 órakor pedig a biharmegyei orvos-, gyógyszerész-egylet szakülése lesz az Akadémián.

M e g h í v ó.

Van szerencsénk a »Nagyváradai szepítési egylet« választmányának tagjait a folyó hó 4-én délután 5 órakor a városháza tanácstermében tartandó *rendes havi ülésre* tisztelettel meghívni.

Nagyváradon, 1895. évi decz. hó 1-én.

Dr. Adorján Ármán,
jegyző.

Dr. Beöthy László,
elnök.

Irodalom és művészet.

— **Magyar felolvasónő Ulmban.** Egy dérek magyar nő szép hivatást teljesít már évek óta Németországban a magyar népelet és magyar költészet ismertetésével és hasonlíthatatlanul többet köszönhetünk neki, mint a legtöbb páruplis és okulárés német akadémikus Magyarországról irt tudományos munkáinak. Torday (Grail) Erzsí kisasszony Németországban sorra utazza a városokat és felolvasásokat tart a magyar népről, igen sikerült fordításokban mutatja be a magyar költők legszebb munkáit. Azért is közelebből érdekel bennünket e lelkes magyar nő hazafias működése, mert pár év előtt itt élt köztünk, mint a nagyváradi községi felsőbb leányiskola köztiszteletben állott tanítónője. Mióta eltávozott körünkől, csak jó hírt hallottunk róla. A napokban is az ulmi kereskedelmi körben nagyhatással olvasott fel a magyar Alföldről, annak népéről és dalairól, A felolvasónő megemlékezett az Alföld jellegzetes alakjairól, a népeletről és népdalokról, a melyek közül többet be is mutatott hű fordításban, lehetőleg visszaadva azok mély érzését, hangulatát. A felolvasást tüntető tetszéssel fogadták.

Segneri Pál, a nagyhirű olasz népszónok klasszikus beszédei alólirott fordítónál kaphatók. Egy kötet ára postai küldéssel **1 frt 55 kr.** Csak díszes vászonkötésű példányok kaphatók. Együttal tisztelettel kérem mindama főt. urakat, kik a készülő **II. kötetre** reflektálnak, méltóztassanak ebbeli szándékukat mielőbb tudtomra adni; mert azt csak abban az esetben nyomathatom, ha kellő számú előfizető jelentkezik.

Lasztóc, u. p. Legenye-Mihályi (Zemplén-megye.)

Szokolszky Bertalan,
róm. kath. káplán.

— A »**Jó Pásztor**« XIV-ik évf. II-ik januári füzeté a következő tartalommal jelent meg: 1. Esketési beszéd. folyt. 2. Újévre. Az egyház diadaláról, az üdöztetések napjaiban. T. Pelikán Krisztól. 3. Újév utáni vasárnapra. A ker. gyermeknevelésről. Huttkay Lipóttól. 4. Vizkereszt ünnepe. Ker. hitünk megvallásáról otthonunkban, a családban, a közéletben. Angerbauer Józseftől. 5. Vizkereszt u. I. vasárnapra. Mint veszíthetjük el és mint szerezhetjük ismét vissza Jézusunkat? Stöszner Gyulától. 6. Jézus szentség nevenapjára. (Vizk. u. II. vas.) Jézus sz. neve egyes embernek és az egész társadalomnak üdve. Forster Jánostól. 7. Vizkereszt u. III. vasárnapra. A hit és szeretet erőnye a keresztény ember legnagyobb kincse. Illosvay Lajostól. 8. Gyertyaszentelő B. A. ünnepére (Hetvened vas.) Jézusról, a világ világosságáról. Forster Jánostól. 9. Lelkipásztori íntelmek különböző alkalmakra: I. Esketéskor. II. Kereszteléskor. III. Gyermek temetésén. 10. Keresztmegáldásra. Mida lett a szegyteljes büntető eszköz, tiszteletünkre méltóvá: Varga Mihálytól. Szives pártolásra ajánljuk e folyóiratot, amely beszédeinek tartalmasága által a főt. Papság hitészónoki igényeit kielégíti. Előfizetési ára egész évre 4 frt. Megrendelhető: Pozsony, ferencziek.

Az aradi színház Leszkayé. Arad város színházi bizottsága pénteken tartott ülésén elhatározta, hogy az aradi színházat újabb három évre **Leszkay Andor** szinigazgatónak adta ki, az eddigi feltételek mellett. A raktár és irodahelyiségért eddig Leszkay által fizetett 400 frt évi bért elengedték.

Fóris Pista, az arad-nagyvárad színház kitűnő komikusa, mint őszinte részvétellel értesülünk, súlyos betegen fekszik.

A közönség köréből.

Nyilvános köszönet.

Az elagott iparosok menháza felszerelési költségeihez az elmúlt hét folyamán részint pénzbeli, részint természetbeni kegyes adományaikkal a következő jóakaratu pártfogók voltak szivesek hozzájárulni. Cseprega Miklós ács mester ur 5 frt, Tóth Jenő, Diósy Lajos és társa, Róz Ignác fakereskedő urak fenyődeszkákkal egyenként 15—15 forint értékben, az asztalos iparos urak közül Tóth József egy ruha szekrény 16 frt, Kovács Ferencz egy nagy asztal 14 frt. Oláh Lajos egy ruha szekrény 12 frt és Feltóty Ödön 3 székkel 6 frt értékben. Fogadják e helyen szives adományaikért elismerő hálás köszönetünket.

Az ipartestület jótékonyági bizottsága nevében:
Nagyváradon, 1895. évi november 29-én.

Jankovich János,
jegyző.

Bertsey György,
elnök.

Köszönet nyilvánítás.

Mindazok, kik oly korán elhunyt feledhetlen fiam, néhai ifj. **Maksa György** nyugvó porai fölé a díszes siremléket emelték s ezáltal mély fájdalom enyhítésére részvétüket oly nemes érzéssel fejezték ki, fogadják a magam és családom nevében soha el nem muló hálám és forró köszönetemet.

Maksa György.

Igazságszolgáltatás.

Szigoru büntetés. Rabruhában, megtörtént állott tegnap a kir. törvényszék előtt **Purze Kita** belazovi (község Belényes mellett) illetőségű 64 éves oláh paraszt. Idegen ingóság jogtalan rongálása és gyujtogatás kíséretének büntetvével vádolta a kir. ügyész. Nagy sor az, mikor az ember egy előbbi büntetvéért jogerősen két évre van elítélve és már új büntetvével vádolják. Pedig **Purze Kita** úgy volt. Nem is tagadott. Elmondta, hogy azért gyujtotta fel **Filip Tódor** 5 boglyáját, mert az előbbi ügyében ellene tanuskodott. Azt is bevalotta, hogy a puskaporról és üveg darabokkal telt lopótökött ő tette a **Filip Tódor fia** ágyához és a **Hincs Ilie** tüzhelyéhez bosszúból, mert **Hincs Ilie** volt a vádlója.

Törvényszék a 40 forint értékű 5 boglya széna felgyujtását idegen ingóság jogtalan rongálásának minősítette, másik tettét azonban a szakértői vélemény alapján, gyujtogatás kísérlet vétségének állapította meg és **Purze Kitát**, az előbbi büntetvé ide számításával össz büntetvést szabva ki, **6 évi fogházra és 10 évi hivatalvesztésre ítélte.** Az öreg **Kita belenyugodott** az ítéletbe az ügyész is, csak a védő felebbezett. Így mégis a felsőbb bíróság elé kerül az ügy.

A »fölglyelő ur.« A **Magyarország** november 26-iki, s ezután egyik helybeli lap nov. 28-iki száma hozta a következő közleményt. A Kuria I. büntető tanácsa kedden délelőtt foglalkozott dr. Székely Ferencz királyi kuriai bíró előadása alapján az Aradon megjelenő »Alföld« sajtóperével. E lap f. é. június 8-iki számában »A fölglyelő ur« című közleményében megtámadta Roboz Józsefet, a váci siketnema intézet igazgatóját, ki a közoktatásügyi miniszter által a jótékony intézetek fölglyelőjévé nevezetvéen ki, Aradról a fővárosba jött. E közleményért Ledényi Schanckenbank Károly, az »Alföld« szerkesztője, vállalta el a felelőséget, noha kijelentette, hogy nem ő írta az inkriminált cikket. A nagyvárad esküdtszék a vádlottat a november 6-án megtartott tárgyalásán a rágalmazás és becsületsértés vádjára alól felmentette. A kir. ügyész semmisségi panaszt adott be, melynek a kuria helyt adott, s az ügyet újból alakítandó esküdtszék elé utasította. Illetékes helyről értesülünk, hogy a közlemény téves mert a kir. kuria a semmisségi panaszt **elutasította** és nem ennek alapján oldotta fel az ítéletet, hanem azon indokolással, hogy az esküdték **nem értették meg a kérdéseket.**

MULATSÁG.

Jogász táncestély.

— November 30. —

»Nem álmodni, hanem élni
Illik a szép világon;
Méhujakkal mézet lelni
Lehet minden virágon.«

Most én irjak, mikor fülemben cseng még a zene!... Most én irjak, mikor kifáradt minden idegem! Agyam kábult s a szívem vére forr. Nem álmodni, hanem élni...! Élek-e most én? Igen, itt ülök egy komor szobában, kezemben a toll, előttem a tenta-tartó... Nem, nem, inkább álmodom... Elöttem egy pazarul világított terem, melynek parquetjén vidám alakok táncolnak, csevegnek.

Egy pillanatig csend, azután hangos: »Hogy volt.« Most megjelenik előttem a kedves Bachó alakja, látom, hogy kezében mozog a vonó. Nem hallok semmit, csak látok. Mosolygó leány-

arcz a tánczótól kipirulva gyengéden hajlik tánczosra vállára, másik egy pillanatra fenyegetően emeli föl legyezőjét, aztán szenvedélyvel siklik tovább, ismét... Összefut előttem a kép, már csak a rózsaszín, fehér, világoskék, piros színeket látom. Azután egyenruhák, fekete frakkok... Czigány zene, csárdás akkord... Bóditó illat, édes varázs...

Azt álmodom, hogy riporter vagyok. Egy pillanat alatt felébred bennem a kötelesség érzet, bekiálltom a zürzavarba:

»Csak vigan át az életen,
Csak nem busulni sohasem.«

Azután összeszámlálom hűségesen, hogy az első négyest 36 pár tánczolta. Összeírom a jelenlétet. Elmondom, hogy katonazene is volt, hogy még ma is sokáig tánczoltak, megdicsérem a jogászokat, elárulom, hogy a pickenik 12-én lesz és ezzel eleget tettem a kötelességemnek.

Ott voltak:

Előkelőségek: Pokorny Hermann altábornagy, Fuchs Mór tábornok, Remiz Alfréd ezredes, Torma Lajos, Örley Kálmán, Glac Antal, Cziffra Gerő, Fesztl kapitány, Pallay Lajos, Magyary Géza, Persz Adolf, Busch Dávid, Baróthy Ákos, Vattay Géza, Konja ezredes stb.

Urnők: Beliczay Sándorné, dr. Baróthy Ákosné, Bige Gyuláné, Breitner Józsefné, Busch Dávidné, Cziffra Gerőné, Czegléd Sándorné, Cseresnyés Ferenczné, Csányi Andorné, Eleméry Andorné, Fuchs Mórné, Fássy Lajosné, Fesztl Sándorné, Glac Antalné, Göndöcs Lászlóné, Giraud Ottomárné, dr. Gálbory Józsefné, Hoffmann Henrikné, Imre Jánosné, Jelentsik Istvánné, Kállay Albertné, Korda Kálmánné, Molnár Lajosné, Olasz Ödönné, Örley Kálmánné, dr. Persz Adolfné, Pokorny Hermanné, Pallay Lajosné, Remiz Alfrédné, Schwarcz Jakabné (Élesd), Vattay Gézáné (B.-Torda), Vattay Gyuláné (M.-Telegd), Zilahy Lajosné (Szalonta) stb.

Leányok: Ábray Gizike (Arad), Beliczay Irénke, Baróthy Ilonka, Bige Ilonka, Breitner Janka, Baróthy Erzsike, Busch Erzsike, Cziffra Panni, Cziffra Vilma, Czegléd Jolán, Cseresnyés Lujza, Csányi Margit, Eleméry Irma, Fuchs Vilma, Fesztl Karola, Göndöcs Ilonka, Giraud Vilma, Imre Jolán, Jelentsik Klára, Jelentsik Irma, Kállay Berta, Korda Irén, Örley Irma, Persz Aranka, Pokorny Marien, Pallay Erzsike, Schwarcz Paula, Vattay Georgin, Vattay Piroska, Zilahy Olga, stb.

Sport.

Medveadászat Vaskóhn. A nagyvárad i. sz. püspökség vaskóhi uradalmában nagy medveadászatot rendeztek csütörtökön és pénteken. Az érdekes vadászatra előkelő társaság rándult ki a havasokhoz. Résztvettek a vadászaton **Schlauch** Nándor püspökségi jószágkormányzó, **Beöthy** Algernon orsz. képviselő, **Szunyogh** Péter alispán, **Papp** Miklós pénzügyigazgató, **Kiss Elek** főszolgabíró, ifj. **Rimler** Károly főkapitány, **Hanzély** István erdőmester és az erdész személyzet. A vadászatot a pojánai és verzári havasok aljában tartották meg. Az egész vidéken óriási hó van, s a vadászatot alatt is, mindkét nap nagy havazás volt. A kellemetlen idő miatt aztán nem is sikerült úgy a vadászatot, mint várták lehetett. Pedig az előzetes jelentések szerint több medve tartózkodott a vadászott területén.

Egyetlen medve került puska elé, a melyet **Beöthy** Algernon lőtt meg, de sebesülve elmenekült. Később megkerült a maczkó, nem bírta elvinni a golyót. A medvét az uradalmi lakba szállították.

Ezenkívül egy szép császármadarat lőtt az erdész személyzet.

A vadász vendégek tiszteletére kedélyes lakoma volt a püspökségi uradalomban.

REGENY-CSARNOK.

Párbajhős.

Regény.

— Irta: Rostkovicz Arthur. —

22

(Folytatás.)

Össze-vissza bolyongott a réteken, szántókon, anélkül, hogy csak egy tapsifülesnek is ártott volna; végre egy ürge ér elé ért, melynek túl partján nagy gyümölcsös kert terült el.

— Valószínűleg valami kisebbszerű gazdaság — gondolta magában.

A szőlőlugasban egyszerűen öltözött uri nő ült, míg egy aranyos, körülbelül négy-öt éves fiúcska az ér vizébe papiros hajócskát eregetett s vidám kacagással szaladt utána a part mellett; nem vette észre, a fordulót, pedig már csak néhány lépés választotta el tőle.

Az anya rémülten sikoltott fel, mire a kis fiu ijedten tekintett hátra; lábacskája megcsuszott s a fiu a vízbe zuhant, mely gyorsan tova ragadta.

Kápolnay egy percig sem habozott, s a puskát ledobva magáról, szintúgy a tölténytáskát is, a vízbe ugrott, s a gyermeket magasan a feje fölött tartva, a partra gázolt.

A gyermek eszméletét veszve, haloványan feküdt a puha fűvön, mire az anya odaért, s könyeivel, csókjaival ébresztgette.

— Asszonyom — mondta a gróf szeliden elvonva az anyát gyermekétől — még nincs befejezte a mentés.

Ezt mondta s megragadva erősen a fiúcska lábait, fölemelte, s megrázogatta, mire az erősen kezdte hányni a lenyelt vizet. Azután megdörzsölte a szíve tájékát, mire a gyermek fölnyitotta szemeit.

— Fiam édes gyermekem! — Zokogta az anya, míg a gróf karjára vette, s előre vitte a házba.

— Most pedig ágyba kell fektetnünk a gyermeket, asszonyom; forró theát fog inni, s holnapra már teljesen jól fogja érezni magát!

Bevitte a gyermeket a szobába, s az ágyra fektetve, gondosan betakarta; azután pedig megitta asaját készítette theával.

— Így ni! Most már csak pihenésre van szükség. A viszontlátásra asszonyom!

A szép asszony lesütötte könyes szemét az idegen vadász előtt, a köszönő szavak torkán maradtak, s nagy zavarában kezét nyujtotta neki. — Oh! köszönöm, köszönöm! . . .

Többet már nem mondhatott, mivel görcsös zokogásba fultak el szavai. Kápolnayt nagyon meghatotta ez az egyszerű jelenet, s ajkával megérintve a kis kezét, távozott.

Mikor a kertba ért, csak akkor kezdte érezni, hogy ruhája csuron viz.

— Legalább nem lesz melegem — gondolta magában, s ugyanazon úton távozott, a merre jött. Habozás nélkül, lábalt átal az ér vizén, mely alig ért a hóna aljáig.

— Pompás kaland! — mondta nevetve, s visszatekintett a kis úrilak felé, melynek ablakából a boldog anya tekintett utána.

— Gyönyörű asszony! Olyan félnék, szemérmes, mint egy ifju lányka, s mennyi báj, mennyi jószág tükröződik vissza tiszta, kék szemében. Ilyennek képzeltem én az ideálomat!

Megemelte széles karimájú kalapját, mire a szép asszony is bucsut intett kezével. Megkereste puskáját és a tölténytáskát, s azután nekivágott a rétnék. Utközben még egyszer vissza idézte emlékébe a történeteket; nagyon meg volt elégedve önmagával. Csak azon bosszankodott, hogy be nem mutatta magát, s így annak a gyönyörű asszonykának még a nevét sem tudta meg.

Egyik erdőkerülője toppant elébe, s alázatosan köszöntötte urát.

— Mondja csak — szólította meg — kié az éren tuli, kis gazdaság?

— Egy özvegyasszonyé, méltóságos uram!

— A nevét mondja!

— Biz azt nem tudom méltóságos uram!

— szolt a kerülő fejét vakargatva, míg a gróf szó nélkül tovább sietett.

— Özvegy, özvegy — — mondogatta magában, s mélyen elgondolkozott.

Már leáldozóban volt a nap, mikor a kastélyba ért; vizes ruhája is egészen megszáradt a testén. De ő ezzel nem gondolt, hiszen állhatatlan szívébe új érzelmek világa lopódzott, s egyszerre csak azon vette magát észre, hogy énekel.

Egy régi dal jutott eszébe, melyet nagyon szeretett egyszer kadét korában.

Rácsos kapum, rácsos kapum
Sárgára van festve — —

Másnap már kora hajnalban talpon volt, s lovat nyergeltetett. Szókatlan jókedve azonnal feltűnt öreg huszárjának.

Vigan ugrott a nyeregbe, s kivágtatott a bolt íves kapun.

A nap tányérja éppen ekkor emelte ki lusta búbját a tengerből; meleg sugarai megtörték a virágok kelyhein tündöklő harmat cseppeken.

Kéjjel szivta tüdejébe a balsamos levegőt, mely tei volt a mezei virágok üde illatával. Feje fölött a pacsirta csattogott, s vidám dalát hallva, szinte kedve támadt a kontrázásra.

Lova szaporán lépkedett előre a dűlőutakon, s a nyeregéből nem sokára láthatta már a vadszöllővel befuttatott pompás, kis uri lakot, melynek ablakai nyitva voltak, jelölül annak, hogy fönn vannak már.

Az éren merészen átalugratott, s keresztül vágatva még egy darab réten, az országútra ért, s néhány pillanat multán az úrilak előtt állt meg.

Lépésben haladt el az ablak mellett, úgy hogy a szobákba láthatott, melyeknek egyikében a kis fiut pillantotta meg, ki mohó étvágygyal fagyasztotta el éppen reggelijét. Mellette ült az anya, kissé oldalt, úgy, hogy nem vehette azonnal észre.

Megemelve kalapját, hangosan beköszönt.

A szép özvegy oda pillantott.

— Ah! ön az uram, a fiam élet mentője? . . . hebegte a szép asszony zavartan, s pirulva nyujtotta kezét neki.

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

(Folytatás.)

Perczel Dezső belügyminiszter válaszol Visontai Somának a sütőmunkások szakszerveletének feloszlata tárgyában tett interpellációjára.

A belügyminiszter azzal indokolja a feloszlata, mert az egyesület nem tartotta be alapszabályait, sőt tisztviselői összejutkozásba jöttek a büntetőtörvénykönyvvel is.

Visontai Soma s Perczel Dezső ismételt felszólalásai után a ház a választ tudomásul vette, ugyszintén tudomásul vette a belügyminiszter és igazságügyminiszter válaszait **Polónyi** Géának a b-ujvárosi kivándorlás s a hitbizományok tárgyában tett interpellációjára.

Apponyi Albert interpellációjára a nóg-rádmegyei tisztújítás tárgyában a jövő ülésen fog válaszolni a belügyminiszter. Az ülés 2 és fél órakor ért véget.

A legujabb erőszak.

Budapest, nov. 30. (Saját tud. távir.)

A Lepsényi fogadására alakult bizottsággal Perczel Dezső belügyminiszter utasítására a rendőrség hallatlan erőszakot követett el. Megtiltotta ugyanis, hogy a pályaházban fogadják Lepsényit, e mellett elkobozta a koszorút, a melyet Lepsényinek a katolikusok készítették. Ma délelőtt Máltai kerületi kapitány maga elé idézte Oberbauert, a kinél a koszorút a bizottság megrendelte, jegyzőkönyvet vett fel vele s elkobozta tőle a koszorút.

A stomfai mandátum.

Budapest, nov. 30. (Saját tud. távirata.)
Még egy egész hét választ el a stomfai választás napjától és a visszaélések máris oly fokban követték el. — egészen a nyitrai napokra emlékeztetve. — hogy Otócska Károly, néppárti képviselőjelölt szükségét látta annak, hogy terjedelmes panaszszal a belügyminiszterhez forduljon, sérelmeinek távirati javaslatát kérvén. Otócska Károly panaszait négy pontba foglalja össze.

A Perczel-Andreánszky párbaj.

Budapest, november 30. (Saját tud. távir.)
A belügyminiszter párbaja ma délután történt meg. A segédek Perczel Dezső részéről Perczel ezredes, Gajary Ödön, br. Andreánszky részéről Pázmány Dénes és Szentiványi K. képviselők a képviselőház egyik helyiségében állapították meg a párbaj feltételeit. Megállapodás történt kardpárbajban súlyos feltételek mellett. A párbajt délután négy órakor vívták meg a Fodor Béla vívótermében. A párbajban br. Andreánszky Gábor kapott súlyos sérülést. A belügyminiszter ellenfelének a fején ejtett a koponyáján hátul sebet, a mely érte b. Andreánszky fülét is. A sebet P u k y tanár varrta össze. Perczel valószínűleg lemond, mert pártja nagyon rossz néven veszi többrendbeli lovagias ügyét.

Testvérgilkosság.

Budapest, november 30. (Saját tud. távir.)
A budapesti törvényszék ma mondott ítéletet a testvérgilkos Schlesinger Testvérek felett, kik világtalan nővérüket a Dunába lökték. A törvényszék Schlesinger Samut a gyilkosság kísérletében mondta ki bűnösnek s hét évi fegyházra ítélte. A másik Schlesingert felmentették.

Ismét postatakarékpénztári esalás.

Budapest, november 30. (Saját tud. távir.)
A postatakarékpénztárnál napfényre került esalások elkövetői közt a főzinkosok Cziko. Irinyi Zoltán és felesége, Zubek Andor és Zsembinszky Ede, mint meg is irtuk, részint elítélve, részint mint vizsgálati foglyok a börtönben várják büntetésüket. A postatakarékpénztárnál azóta egyre folyt a vizsgálat, amelynek során kiderült, hogy a már elfogott esalókkal együtt dolgozott Gráf József nevű számgyakornok is, aki Felér Ferencz ügynök nevére állított ki számlákat, természetesen ugyan olyan nagyságu összegekről és ugyan azon methodus szerint, amint azt volt főnöke Cziko, Irinyi Zoltán és felesége csinálták.

A függetlenségi párt egyesülése.

Budapest, nov. 30. (Saját tud. távirata.)
A függetlenségi és 48-as párt ma este tartotta meg Szederkényi Nándor elnöklete alatt azt az értekezletét, mely az egyesülés ügyével foglalkozott.

Az értekezleten a kiküldött ötös bizottság nevében Ugron Gábor tette meg az előterjesztést. Előadta, hogy a másik pártkör küldöttivel tanácskoztak és azon tanácskozások folyamán Kossuth Ferencz előadta, azon elvi megállapodásokat, a melyekhez ő az egyesülést kötötte. Ezeket a megállapodásokat maguk részéről teljesen elfogadták s így konstatálták, hogy az egyesülésnek semmi elvi akadályja nincs. A közösen ekként elfogadott pontozatokat Kossuth Ferencz foglalta e párt küldötti részére írásba és azt most a pártkörnek bemutatja, a mely azonos a másik párt által már elfogadott javaslattal.

A két pártkör kiküldötti ezután az egyesülés formai keresztülvitele felett való tanácskozásra 27-én ismét összejöttek, mikor is a másik pártkör küldötti a fenti megállapodásokon kívül még egy újkérdést vetettek fel mely így szól:

A kik az egyházpolitikai törvényeknek eltörlését vagy reakcionárius irányban való módosítását kívánják, vagy ily törekvéseket támogatnak, a pártkör tagjai nem lehetnek.

Elnök kérde, hogy a pártértekezlet magává teszi-e ezt, mint az egyezésnek feltételét. Az értekezlet ezt a pontot is vita nélkül elfogadta.

Ezután Kolozsváry Kiss István tett indítványt, mely egy újabb pontban a kormányval szemben elfoglalandó álláspontját örövonalozza. Ezt hasonlóképp elfogadták.

A keleti bonyodalmak.

London, nov. 30. (Saj. tud. táv.) A Reuter-ügynökség-nek jelentik Konstantinápolyból, hogy a szultán még eddig nem tudta magát rászánni a második állomáshajókat illető fermán kibocsátására. Currie nagykövet a porta ama nyilatkozata alapján, hogy egy második angol állomáshajó kiküldhető, az angol tengernagynak azt táviratozta, hogy a Dryad ágyunaszádot küldje a Bosporusba. De a Dryad csak Tschanak-Kalessi-ig mehetett, mert átkelésére még nem adták meg a kért engedelmet, s ott kell megvárnia a kérdés rendezését. Currie nagykövet az angol kormányhoz fordult utasításért. Hir szerint a többi nagykövetek is várják kormányaik utasítását a második állomáshajó dolgában.

Róma, nov. 30. (Saját tud. táv.) Az allokúció, amelyet a pápa ma reggel a konzisztóriumban mondott és amelyet holnap közlésekre, megemlékezett a keleti viszonyokról is, amelyeknek komolyságát nem tagadja. A pápa megjegyezte, hogy a szentszék az örmények kínos helyzetével szemben nem közömbös és óhajtja, hogy a török birodalom különböző népei az egyenlőség és igazság elvei szerint kormányoztassanak. Az allokúció továbbá bejelentette, hogy pápai konstitúció fog megjelenni, amely Alexandriában a koptok részére patriarkátust állít föl.

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. október 1-től.

Érkezik:		Indul:	
Budapestről 2-18, 7-08, 1-48, 7-15, 3-42.	Budapest felé 2-14, 8-33, 11-37, 11-10, 2-22.	Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.	Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskőh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskőh felé 4-25, 1-48.	Gyoma-Kőtről 10-05, 8-00.	Köt-Gyoma felé 6-55, 1-40
Ermihályfalváról 8-10, 9-14	Ermihályfalva felé 6-45, 4-25.		

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

Közgazdaság.

A légenykérdés a gazdaságban.

Leibig könyve, »A vegytan vonatkozásában a földmívelésre és fiziológiára«, a 40-es évek óta óriási mozgalmat idézett elő a gazdasági körökben s a legkülönbözőbb nézetek kezdtek nyilvánulni az új tan mellett és ellen. Leibig azt tanította, hogy a növényhamuban levő (táp) elemeket csakis vegyi úton kapja a növény a talajból, ebből kifolyólag mindezen elemeknek a talajban jelen kell lenniök növényeink diszléséhez. A minden irányban megindult kísérletezések dacára sem sikerült egyrészt a talajban levő áthasonítható tápokot s másrészt a növényhamu vegyi felbontása által a növénytápszükségletet pontosan megállapítani. Ha ez sikerül, egy csapással meg lett volna oldva az ézszerű trágyázás tana. De már akkor tisztában voltak a gazdák az iránt, hogy sem a talaj, sem a növényhamu elemzése nem nyújt biztos alapot arra, milyen és mennyi trágyával trágyázzunk. Feltűnt a gyakorlati gazdáknak, hogy némely növények olyan talajban is diszlenek, melyben másfajú növények alig tengődnek, feltűnt továbbá, hogy amazok után utóbbiakat vetve, hova-tovább jobb eredményeket nyerünk. Ezen tapasztalati tény nyomán kultur-növényeinket két osztályba sorozták, gazdagító és szegényítő növényekre. Azt észlelték, hogy a talajgazdagító növények kivétel nélkül a pillangósokhoz (papilionáceaék) a szegényítők mind a gabona-

félékhez (cereáliák) tartoznak. Ezen tapasztalás azonban csak a tényeket konstatálta, de a magyarázattal adós maradt, — miglen Hellriegel Herman, a mostanában elhalálozott híres gazdasági tanár és író hosszú évi fáradságos kutatások után fel nem derítette a természet ezen titkát.

Hellriegel ellenállhatlan logikájával megczáfolta Boussinghalt azon elméletét (1851—53), mely szerint a növények képtelenek a légkör szabad légenyét asszimilálni, s ezzel az elméleti tudomány terén is teljesen felforgatta az eddig uralkodó nézeteket.

Azt tudtuk, hogy a kötött légeny (ammoniak) a leglényesebb növényi és állati tápok közé tartozik s azért igyekeztünk ezen illékony anyagot trágyaféléinkben többféleképen (főszel. tőzeggel, földdel) több-kevesebb sikerrel lekötöni, — azt a felfedezést azonban egyedül Hellriegelnek köszönhetjük, mely szerint csak a növények pillangós osztálya képes a szabad légenyt nagy mennyiségben felvenni és áthasonítani. Ezt a képességet azonban bizonyos mikroorganizmusok közreműködésével nyerik csak nevezett kulturnövényeink. Ezen parányi szervezetek a pillangósok gyökérgagiban fészkelnek s szymbiotikus viszonyban állanak velük s gyűjtik s szállítják számukra a szabad légenyt.

Ez a felfedezés ösztönözi legujabban a természetbuvárokat arra, hogy ezen a hüvelyekkel szymbiozisban (közös együttélés) élő mikroorganizmusokat tanulmányozzák s közelebbről megismerjék.

Hogy eme felfedezés gyakorlati uton is a mezőgazdaságban haszonnal érvényesülhessen, mutatják a sokféle folyamatban levő földajtások, melyek egy új földmívelési rendszert helyeznek kilátásba.

Nagyvárad, 1895. nov. 30.

Rimler Pál.

Az eltitkolt buza-import. Ismételt felszólásoknak és erélyes tiltakozásoknak a budapesti tőzsde vezetőségének amaz eljárása ellen, hogy a hivatalos árfolyamlap eltitkolja a budapesti tőzsdén történt balkánfélszigeti buza-eladásokat s ezeknek árait letagadja, végre fogantja lett.

A kereskedelemügyi miniszterium közbelépésére ugyanis a tőzsdére kiküldött miniszteri biztosok felszólították a tőzsde tanácsát, hogy intézkedjék az árfolyamlap igazságos megszerkesztése iránt s az eddig divott tendenciózus titkolódzó-eljárást haladéktalanul szüntesse meg. Ennek következtében a tőzsde tanácsa utasította a gabonaüzleti titkárságot, hogy ezentul az oláhországi, szerbiai és bulgáriai búzában történt adás-vételek is hiven feljegyzendők és az árfolyamlapba okvetetlenül felveendők.

Tehát a hivatalos árfolyamlapnak azok a rovatai, melyek a balkánfélszigeti országokból eredő gabonaneműek árai számára vannak fenntartva — miután a mai napig mindenkor üresek voltak — ezután szintén kilesznek töltve s így a magyar gazdaközönség és a gabonakereskedelem ha nem is tudja elhárítani a szomszéd államok gabona-özönét legalább ellenőrizheti és számbaveheti a magyar búzával versenyző idegen gabona-küldemények forgalmát. Ez pedig igen fontos a mi körülményeink között midőn a gabonaárak csekély ingadozása is érzékenyen érinti mezőgazdaságunkat.

Csak kívánatos aztán, hogy a börze becsülettel lássa is el azt az ellenőrző-teendőt, mely reá van bízva.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. november 29.

Budapest, november 29. I. Készárúüzlet. Buzát ma mérsékelttel kínáltak, a vételkedv kedvező volt és nyugodt irányzat mellett 14.000 q. hazai buza kelt el, olcsóbb áron vásároltak. Tiszavidéki 200 q. 81 k. 7.72 frton. Idegen búzákból elkelt ma 400 q. 77.5 k. Rozs irányzata csökkent, ára 6.25 frt. Tengeri és árpa irányzata nyugodt és csekély forgalmu Zab irányzata szilárd. Elkelt 100 q. 6.45 1/2 frton

II. Határidőüzlet. Amerikában a készletek apadóban vannak, a miért 3/4 centes árhanyatlást jelentett minék folytán nálunk is emelkedtek az árak néhány krral. Különösen szilárd volt a rozs, melynek ára vételek folytán 5—6 krral javultak.

Előfordult kötések: buza tavaszra 6.90—6.92 frt, rozs tavaszra 6.27—6.30 frt, tengeri 1896. máj.—júniusra 4.45—4.50 frton, zab ősze 6.09—6.14 frt, káposzta-repcze szeptemberre 10.80—10.85 forinton.

Zárlatkor maradtak: buza ősze 7.17—7.18 frt, buza tavaszra 6.91—6.92 frt, rozs ősze 5.33—5.35 frt, rozs tavaszra 6.29—6.30 frt, tengeri október—novemberre 6.60—6.75 frt, tengeri 1896. május—júniusra 4.49—4.50 frt, zab ősze 5.75—5.77 frt, zab tavaszra 6.12—6.14 frt, káposzta-repcze szeptemberre 10.85—10.90 frt, káposzta-repcze 1896. augusztus—szeptemberre 10.80—10.85 frt.

Sertés-üzlet.

Köbánya, nov. 28. Készlet: 18.794 drb. Urasági öreg nehéz I. rendű: 56—57 kr.; közép: 54—55 kr.; Fialat nehéz: 54—55 kr.; Fialat könnyű 54—55 kr.; Fialat könnyű 00—00 kr.; Szerbiai nehéz 53—54 kr.; közép 53—54 kr.; könnyű 00—00 kr.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. november 30-án.

Magyar aranyjáradék 4%	120 25
Magyar koronajáradék	98 25
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	123.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100 50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	119 50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98 25
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	154.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	141.—
Oszták járadék papirban	99 50
Oszták járadék ezüstben	99 50
Oszták járadék aranyban	120 75
Oszták korona járadék	100.—
1860. oszt. államsorsjegyek	148.—
Oszták-magyar bankrészevény	1010.—
Magyar hitelbank részevény	438 50
Oszták hitelintézet részevény	370 50
Oszták-magyar államvasúti részevény	365 50
20 frankos arany (Napoleon d'or)	960.—
Német birodalmi márka	59.10
London vista	121.10
Paris vista	48.—
20 márkás arany	11.81

BANKIRODA.

PÉNZKÖLCSÖNÖK.

Azon kis- és nagybirtokosok, háztulajdonosok, vagy egyéb fekvőségek birtokosai, kik 4%-os kölcsönt törlesztésre óhajtanak felvenni, forduljanak **Lövinger J. János** irodájához (Nagyvárad, Kapuczinus-utca 68, Stépán-ház); ugyanaz értesíti a t. közönséget, hogy a kölcsönök 300 forinttól kezdve bármely összegig vehetők fel. Minden a bank szakmába vágó tárgyak nálam kaphatók. (288) 5—0

Haj- és bőrbetegség ellen!

LIPTAY LÁSZLÓ
borbély és fodrász
Nagyváradon, Olasz, Fő-utca, Orsolya-apácák bérháza. 298 3—6

Aki valaha csak hallott, vagy saját közvetlen tapasztalatából meggyőződést nyert a bőr- és hajbetegségeknek az ember egészségére nézve kártékony, romboló hatásáról és nem ritkán nehezen gyógyítható voltáról: az kétségtelenül elismeréssel adozik azon nem csupán kényelmi, de szépséget és egészségi szempontból is felette előnyös, hasznos és észszerű **ujtításnak**, melylyel a n. érd. közönségnek a fodrászatot igénybe venni szokott tagjai részére üzletemet az átköltözés folytán a fővárosi fényesebb üzletek mintájára berendeztem.

A nagyváradvárosi orvosi kar által is elismert és ajánlott **ujtítással** megelőzve és elhárítva van még a lehetősége is annak, hogy üzletemben bárki bőr- vagy hajbetegséget szenvedhessen. **Ujtításom** abban áll, hogy minden látogatóm részére egy díszes szekrényben alkalmazott külön fiók van, orvosiág megvizsgált és jóváhagyott legjobb minőségű fodrászati szerk és eszközökkel. Névszerint: haj- és bajuszkéfék, sűrű- és ritkafésűk, arcmosó szivacs, rizsporzó, szappan kis és nagykendővel ellátva.

Midőn ezen nagyfontosságú ujtítást ez uton köztudomására hozni és a n. é. közönség szíves figyelmébe ajánlani bátorodom, magamat és üzletemet b. jóindulatába ajánlva, minél tömegesebb látogatásért esedezem.

Liptay László, fodrász.
Haj- és bőrbetegség ellen!

Fontos különlegesség!

A fővárosi üzletek mintájára!

SOUKENIK JÁNOS

SZEGEDEN. ORGONA-ÉPÍTŐ SZEGEDEN.

Lakása:

Belváros, Boldogasszony sugár-ut 25.

Gyára:

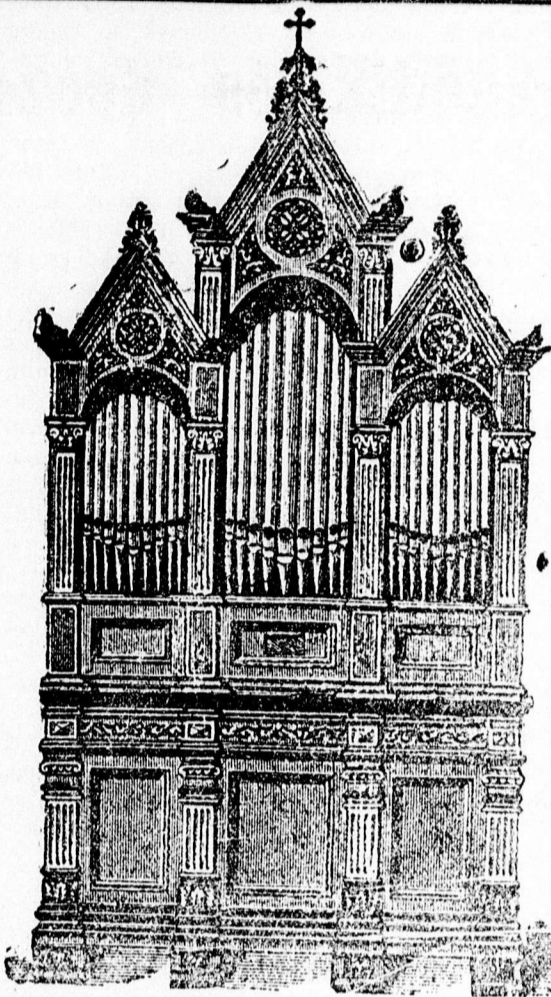
Belváros, Boldogasszony sugár-ut 25.

Van szerencsém becses tudomására hozni úgy a Főtisztelendő Lelkész uraknak, mint az egyházi Előjáróságoknak és a nagyérdemű közönségnek, hogy a legújabb igények szerint berendezett gyár-telepemet Aradról a magyar alföld metropoliszába

(228) 13-20 Szegedre

helyeztem át, melynek környékén ez idő szerint gyáramon kívül más hason rendeltetésű ipartelep nem létezik, hogy így a magyar közönség igényeit annál sikeresebben kielégíthessem.

Miután a legjelesebb hazai és külföldi gyárakban az orgona-építés titkait minden irányban elsajátítottam, képes vagyok e téren a legválasztékosabb igényeket is kielégíteni. Minélfogva elvállalok **UJ ORGONAK ÉPÍTÉSÉT** bármilyen alakban és nagyságban jutányos árak mellett a

legújabb és legpraktikusabb rendszer szerint. Ugyiszinte régi orgonák átépítését és javítását a jótállás mellett. Továbbá orgonák és zongorák hangolását, évi gondozását és jó karban tartását, valamint harmoniumok előállítását stb.

Uj harmoniumokat kellemes erőteljes hanggal és tartós szerkezettel 75 frttól kezdve számítok.

Elvállalok végre templomi berendezéseket, úgy mint oltárok, szószékek, gyóntató-székek, keresztlő kutak és padok stb. készítését a legjutányosabb árak mellett művészi kivitelben.

Rajzok és költségvetések készítéséért díjat nem számítok.

Mindenmemű megrendelést gyorsan, pontosan és lelkiismeretesen teljesítek

Mély tisztelettel

Soukenik János.

A világ legjobb petroleuma.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség, valamint tisztelt vevőim szives tudomására hozni, miként az állam képviselt hírneves petroleum-gyár nagy súlyt fektet arra, hogy a legfinomabb kaukázusi nyers kőolajból készült, teljesen világos és szagtalan

Hold petroleum

jegyű gyártmányát, mely a legfinomabb császár olajjal versenyez, a helyi piacon nagy áldozatok árán is bevezesse, s így azon helyzetben vagyok, miszerint ezen kitűnő gyártmányt

literenként 18 kr

csékely árért adhatom.

Ezenkívül a n. é. közönség kényelmére a **Hold petroleumot** külön e célra készített 5 és 10 literes kannákban, petroleum kocsiikkal

házhoz szállítom.

Nincs szándékomban ezen kőolaj kitűnőségét és előnyeit itt bővebben fejtegetni, tények bizonyítják ezt, mert üzletem 14 nap előtti megkezdése óta a n. é. fogyasztó közönség ezen körülményről meggyőződött.

Ugyiszintén azon helyzetben vagyok, hogy kívánatra az ugynevezett

kétszer finomított amerikai saloni petroleumot a 16 kr és **belföldi petroleumot** a 14 kr literenként szállíthatok.

Megrendelések postán vagy telefon útján eszközölendők s azok pontosan fogantatottak.

Esetleges reklamációk a **Hold petroleum** irodájába: **Pável utca 376.** intézendők.

309 4-5

Teljes tisztelettel

Breitner József.

Védjegy.

FERENCZ-

Pálinka (Sósorszesz),

(216) 7-26

VÉRTES

gyógysz.-féle

használatban a leghatásosabb.

Ára egy üvegnek 1 és 2 korona.

Kaphatók gyógytárakban, drogueriákban és fűszerkereskedésekben. — Egyedüli főraktár Nagyvárad és vidéke részére ifj. Weisz Bernát urnál.

Raktárak Nagyváradon: Janky Antal, Kádár és Kiss, Wurst József, Wachsmann Albert, ifj. Popper József és Mertz Nándor uraknál, valamint Nyíry György ur gyógyszer-tárában, a hol azon kívül kaphatók a »SAS« gyógyszer-tár világhírű gyógyszerei, u. m.: dr. Heuffel-féle *gyomorszentia*; Herkules-fürdői *köszvényeszes* stb. A hol nincsen raktáron, megrendelhető egyenesen a készítőtől: **VÉRTES LAJOS** „Sas” gyógyszer-tárában, Lugos 2/a sz.

Hirdetmény.

A magyar osztálysorsjáték második osztályának huzása

december 6-án kezdődik és december 14-éig tart.

Vételsorsjegyek — amíg a készlet tart — és pedig:

egy egész sorsjegy 80 koronáért,

egy tized sorsjegy 8 koronáért,

egy huszad sorsjegy 4 koronáért

az ismert elárusítóknál kaphatók, akik egyszersmind mindennemű ielvilágosítással szolgálnak. Megrendelésekkel kérjük ezekhez (nem hozzánk fordulni.

Budapest, 1895. november 1-én.

Magyar Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Már

1895. december hó 6—14-ig

ejtetik meg a

Magyar Osztály-sorsjáték

NAGY

NYEREMÉNYHUZÁSA,

melyben 21499 pénznyeremény kerül

4 millió 332,000 korona

összértékben, kisorsolásra, többek között egy 600,000 koronás jutalom 400,000, 200,000, 100,000, 50,000 stb. stb. koronás nyereményekkel.

A legnagyobb nyeremény a legerencsésebb esetben

Egy Millió korona.

A sorsjegyek árai:

1 egész 40 frt   1 tized 4 frt
1 fél = $\frac{1}{10}$ 20 „   1 huszad 2 „

(Portóért 5 kr, ajánlott levelekért 15 kr, nyeremény-jegyzékért 10 kr. fizetendő.)

Ajánlja és szétküldi postautalvány ellenében vagy utánvételt is

Heintze Károly főelárusító,

BUDAPEST, Szervita-tér 3. szám.

287 2-2

Hogy a tisztelt közönség különböző számokból álló több sorsjegy birtokában nagyobb nyereménykilátásokhoz jusson, 5, vagy ennél több sorsjegy vásárlásánál a legkülönbözőbb számokat állítom össze tetszés szerint egész, fél, tized és huszadokból.

Sürgöny-cím: Lottoheintze Budapest.

Szenzációs ujdonság!

Nélkülözhetetlen minden háznál!

Nagymélt. magy. kir. keresk. ministerium által szabadalmazott

„COLUMBUS”

a világ legtökéletesebb **KÁVÉ-PÖRKÖLŐJE** borszeszfűtéssel, különös előnyei a pörkölés ellenőrzése.

Biharmegye egyedüli főraktára

NÁDOR L. és TÁRSÁ-nál

NAGYVÁRAD, ZÖLDFÁ-UTCZA.

290 9-10

Egy-két krajczárért borszesz elegeendő friss kávé pörköléséhez!

Különböző nagyságban kapható!

Cs. és kir. udvari tea-, rum- és cognac-kereskedés.

Cs. és kir. udvari
tea-, rum- és cognac-kereskedés.

ALAPITTATOTT 1865.

Van szerencsének igen tisztelt vevőinket értesíteni, hogy **Nagyváradon Kiss Dávid** kereskedő urnál, Olaszi, Fő-utca, a különlegeségi tőzsde melletti külön üzlethelyiségében dusan felszerelt **tea-, rum- és cognac-raktárt** létesítettünk s áruink kizárólagos elárúsításával fea, nevezett céget bíztuk meg, miáltal a t. vevőközönségnek azon előnyt nyújthatjuk, hogy a legkitűnőbb minőségű áruinkat **eredeti árak mellett szolgálhatjuk.**

Kérve, hogy a cégünk iránt eddig tanúsított bizalmat és jóindulatot ezentúl is fentartani méltóztassék, maradunk

kiváló tisztelettel

DIETRICH és FIA,
ezelőtt DIETRICH és GOTTSCHLIG
cs. és kir. udvari szállítók.

299 7-10

Hivatkozással fenti közleményünkre, van szerencsém tudatni, hogy a tea-, rum- és cognac-üzletet **tea-kenyér, chokoládé, déli gyümölcs és más nevezetes csemege árúkkal bővítettem ki**, melyek mint különlegességek a legfinomabb minőségűek.

Az üzlet vezetésével **Diósy Ferencz** urat bíztam meg, ki az áruk beszerzésénél a legnagyobb szakértelemmel eljárván, a legnevezetesebb cégeknek tette bevásárlásait és ez által abban a kellemes helyzetbe vagyok, hogy áruimmal a legmagasabb igényeknek is megfelelhettek.

Kiváló tisztelettel

KISS DÁVID.

Cs. és kir. udvari.
tea-, rum- és cognac-kereskedés.

ALAPITTATOTT 1865.

Cs. és kir. udvari tea-, rum- és cognac-kereskedés.

Eladó

gazdasági felszerelések.

Használt ekék, boronák, hengerek, szekerek s kisebb eszközök, továbbá igás lovak s egy éves süldők a bérlet lejárta miatt, jutányosan szabad kézből eladók.

Nagy-Rábé, Pernyés-pusztá.

314 3-3

Szabó Ferencz.

Pontos kiszolgálás!

Új üzlet megnyitás!

Tisztelettel van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki közönséget értesíteni, hogy helyben **Olaszi, Fő-utca, a Karaguly féle házban**

a nyári színház átellenében, egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

czukorka, csokoládé, Thea-sütemények

és czukrozott gyümölcs

különlegességi-üzletet nyitottam,

a hol állandó nagy választékot tartok **czukorkák, csokoládék, tea-sütemények, czukrozott gyümölcsök, piskoták** és minden e szakba vágó czikkekből. A közeledő

Karácsony és Új-év

alkalmára rendkívüli nagy választék

disz czukorka-dobozok (Bonbonieurekben), valamint kucséber-czikkekből.

Gyors, pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról a n. é. közönséget előre is biztosítva, b. pártfogásukat kérve, vagyok

317 1-3

Lampel Sámuel.

Czukorka-különlegességi üzlet!

COAKS,

tartós fűtésre legalkalmasabb és legjutányosabb tüzelő anyag.

Meidinger és egyéb töltőkályhák fűtésére legalkalmasabb a **gáz-coaks**, mert a nehezebb és ezáltal drágább mile coaks (Meiler Coaks) sokkal nehezebben gyul meg.

A coaks ára nálunk **2 frt** métermázsánként.

Ha 250 kilós részletekben rendeltetik meg a coaks, akkor **métermázsánként 14 kr fuvardíjért házhöz szállítjuk** a város belterületén.

Gázfogyasztóinknak kedvezményt nyújtunk a **coaks** vásárlásánál a mennyiben ha egyszerre legalább **250 kilót rendelnek meg, akkor nekik fuvarbért nem számítunk.**

Nagyvárad, 1895. októberben.

(375) 11-12

NAGYVÁRADI LÉGSZESZ-GYÁR:

Az igazgatóság.